Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 156 (1906) ♦ Субота, 15 серпня 1998 року ♦ Ціна договірна

У комітетах Верховної Ради

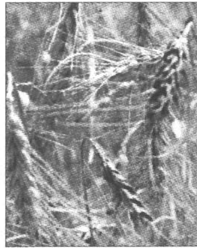
Славутич матиме зону. Спеціальну. Економічну

Як відомо, наприкінці роботи першої сесії депутати наклали вето на указ Президента «Про спеціальну економічну зону Славутич» і прийняли у першому читанні аналогічний закон. Нині у Комітеті з питань економічної політики та управління народним господарством триває робота над удосконаленням законопроекту.

Депутати і фахівці вивчають експертні зауваження. Як повідомив голова підкомітету з питань зовнішньоекономічної діяльності та іноземних інвестицій Володимир Петренко, робоча група під його керівництвом відвідала місто енергетиків. У Славутичі народні депутати і працівники комітету зустрілися з керівниками міста, податкової адміністрації, профспілкових організацій і обговорили законопроект, прийнятий у першому читанні. Пропозиції жителів наймолодшого міста нашої держави відображено у протоколі, вони обов'язково будуть враховані у роботі під час підготовки законопроекту до другого читання.

(Закінчення на 2-й стор.).

Врожай-98

Є мільйон тонн подільського хліба!

Хлібороби Хмельницької області, зібравши врожай більш як із 80 відсотків площ ранніх зернових, намолотили мільйон тонн збіжжя. Середня віддача зернового клину на рівні минулого року — 29 центнерів з гектара. А в Чемеровецькому та Дунаєвецькому районах вона становить, відповідно, 36,8 та 35 центнерів на круг. 34-центнерні погектарні намолоти мають у Теофіпольському і Красилівському районах. Найвищий урожай пшениці зафіксовано в КСП «Відродження» Дунаєвецького району — 73,2 центнера з гектара.

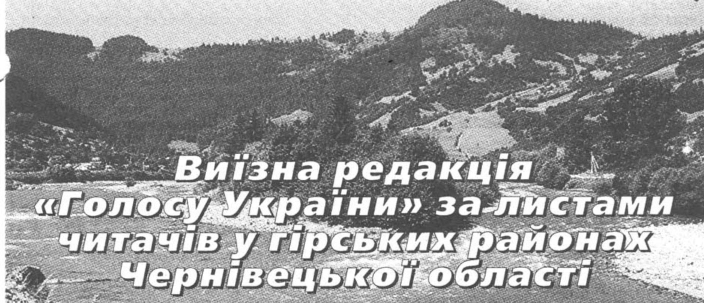
За даними обласного управління сільського господарства і продовольства, разом з кукурудзою на Хмельниччині нинішнього року планують одержати 1,6 мільйона тонн збіжжя.

На здобуття Державної премії

5

КРАСИВО В ГОРАХ,

Виїзна редакція «Голосу України» за листами читачів у гірських районах Чернівецької області

Ми стояли на лісниковому обійсті. Навколо — мальовничий краєвид: гори, ліси, озерце, походжають врятовані лісником Іваном Шкеулом олені.

— Яка краса! — раз у раз повторювали гості. А Іван Федорович тихо й сумовито мовив:

— Красиво в горах, та жити гірко...

.. Спочатку ми збиралися провести день відкритого листа в Чернівцях, проблеми горян обговорити за «круглим столом». Та з обласного центру всього не побачиш. І «круглий стіл» ми «реформували» у виїзну редакцію.

З нами зголосилися подорожувати керівники області на чолі з головою Чернівецької облдержадміністрації Теофілом Бауером, а також колеги — газетярі й телевізійники.

(Закінчення на 6—7-й стор.).

ТА ЖИТИ ГІРКО

Галичина почалася з Галича

10

Небесне тяжіння

13

Відкриваються національні школи... Кримськотатарські

У новому навчальному році всі чотири школи в Бахчисараї матимуть статус двомовних: з кримськотатарською і російською мовами навчання, а з 1999 р. одна з них буде повністю кримськотатарською. Таке розпорядження підписав глава районної держадміністрації Леонтій Шекета після тривалих консультацій з представниками депортованих. У Бахчисарайському районі частка кримськотатарського населення сягнула 30 %. Серед учнів шкіл кримських татар — майже половина, однак можливості навчатися рідною мовою вони мали досить обмежені. Загалом нині в Криму працюють 7 кримськотатарських шкіл і ще декілька відкриють найближчим часом.

До речі, в Криму, де мешкає 700 тисяч українців, — лише дві українські школи.

Підготовка до саміту триває

Питання підготовки чергової зустрічі президентів України та Росії Леоніда Кучми і Бориса Єльцина обговорювали під час робочого візиту в Київ помічника з міжнародних питань президента РФ Сергія Приходька з керівниками низки міністерств і відомств. Вона відбудеться 18—19 вересня в Харкові і пройде за системою великих консультацій. У них візьмуть участь провідні міністри обох країн. Як повідомив агентству «Інтерфакс» С. Приходько, у Києві він мав розмови з працівниками Міністерства закордонних справ, зокрема, з першим заступником міністра Олександром Чалим, представниками Ради національної безпеки і оборони України. Крім того, відбулися переговори з керівником української частини Стратегічної групи з питань українсько-російського співробітництва Олександром Разумковим.

Важко в навчанні — легко в бою?

Цю прописну солдатську істину засвоювали на власному досвіді учасники організаційно-методичних зборів Цивільної оборони під Переяславом-Хмельницьким. Досвід для більшості з них виявився гірким і більш ніж повчальним. Після завершення зборів умовні «бійці» (вони ж у вільні від навчань дні рядові начальники-боржники) збагнули: а не біса не тямив Суворов у воєнній стратегії й тактиці. Переяслав-Хмельницький не Ізмаїл, тут швидко доходить у «мобілізовані» голови: важко в навчанні — ще важче в бою.

(Закінчення на 2-й стор.).

Стипендії — вундеркіндам

40 обдарованих учнів, членів Малої академії школярів Криму «Шукач», згідно з розпорядженням голови Ради міністрів автономії Сергія Куніцина віднині отримуватимуть державну стипендію.

Персональні стипендії виплачуватимуть і 25 кращим студентам вузів півострова.

❍ Порівняно з 1 півріччям 1997 року, за відповідний період нинішнього на 4,2% зменшилася кількість фахівців, котрі займаються науково-технічною діяльністю.

❍ У 1998 р. кожен 35-й мешканець Севастополя став пацієнтом вендиспансеру.

❍ Останніми днями поблизу українських кордонів затримано понад 200 нелегальних мігрантів і порушників.

P. S.

У комітетах Верховної Ради

Славутич матиме зону. Спеціальну. Економічну

(Початок на 1-й стор.).

Зокрема, планується розширити можливості ділової активності не тільки для працівників ЧАЕС, а й усіх городян. Більш детально буде виписано правила банківської діяльності і роботи митних служб. Водночас народні депутати планують скоротити можливості для втручання у діяльність спеціальної економічної зони чиновників Кабінету міністрів. Поки що законопроект передбачає вісім випадків регулювання ділової активності з боку Кабміну.

Володимир Петренко переконаний, що до кінця року жителі Славутича отримають довгоочікуваний подарунок від Верховної Ради. Однак водночас депутатам довелося дещо скоригувати свою роботу, адже цим законом передбачаються деякі податкові пільги. А тому доведеться вносити відповідні зміни до чинного податкового законодавства. Щоб не виникали суперечності у законодавстві, комітет паралельно готує законопроект про внесення до законодавства відповідних змін.

Володимир КОРОЛЮК.

І вибори провели, і гроші зекономили

На старт у повторних виборах народних депутатів у п'яти округах України, призначених на неділю 16 серпня, вийшли аж 126 кандидатів. Із них ЦВК зареєструвала 76 кандидатів у депутати, а після того, як декотрі претенденти зняли свої кандидатури, у списках для голосування залишилося 70 осіб. 14 кандидатів висунуто партіями, а решта — самовисуванці.

Остання цифра свідчить, що в більшості політичних партій для другого дихання вже не вистачає пороху, що є вельми цікавим фактом для політичних аналітиків. Комуністи на цих повторних виборах зареєстрували чотирьох своїх кандидатів, а більшість зареєстрованих — безпартійні, серед яких за посадою лідирують підприємці та фермери. Жінок-претенденток на повторних виборах у цих п'яти округах — лише шість.

Зупинившися на аналізі судових процесів за результатами виборів до Верховної Ради, які вже відбулися, голова ЦВК Михайло Рябець перейшов до «хліба насущного» — витрат платників податків на минулі вибори до Верховної Ради.

Як відомо, бюджетом 1998 року на проведення виборів надано 248 млн. гривень. Згодом до цієї суми було включено і ті 52 млн. грн., які мали фінансово забезпечити вибори до місцевих рад. ЦВК довелося працювати вночі, щоб спішно переобчислити всі статті кошторису і вкластися у 190 млн. грн.

Підбиваючи підсумки, можна сказати, що ЦВК сьогодні демонструє надійний приклад організації, яка з усіма розрахувалася і не має боргів. Мало того, при запланованих 190 млн. грн. вибори платникам податків обійшлися в 115,9 млн. грн. За рахунок чого заощаджено кошти? Багато заходів, скажімо, плату за оренду приміщень, взяли на себе політичні партії. Чимало зекономили на зарплаті претендентів після рішення Конституційного суду, за яким кандидати в депутати одержували право не звільнятися з роботи за два місяці до виборів. А кандидатів було більш як 6 тисяч. Значні кошти заощаджено на використанні автотранспорту, завдяки скороченню витрат на публікацію програм, рекламу в газетах, на радіо та телебаченні, а також централізованому виготовленню скриньок для бюлетенів.

Одне слово, фінансові гайки було закручено до краю. Варто лише сказати, що контрольні служби ЦВК провели 600 перевірок виборчих округів і дільниць на предмет правильного використання бюджетних коштів, і порушників було покарано.

Набагато гірше з фінансуванням місцевої виборчої кампанії. З 52 млн. грн. надійшло трохи більш як 20 млн. грн.

Така перспектива, очевидно, чекає і організаторів повторних виборів у тих округах, де їх призначено. Мінфін у другому півріччі не передбачив на цю кампанію жодної копійки. Поки що ЦВК «нашкрябав» зі своїх резервів 1,2 млн. грн., що становить лише 40 відсотків від кошторису. Але не називаєш б наш менталітет українським, коли б ми з найскрутніших ситуацій не виходили оптимістами. Готуючись до баталій у наступному році за президентське крісло, ЦВК не забуває і про нашого брата журналіста, маючи намір оголосити конкурс на краще висвітлення роботи ЦВК.

Анатолій КАРАСЕНКО.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про деякі зміни

З метою зниження податкового навантаження на підприємства, зупинення справляння зборів, не пов`язаних з реальними джерелами їх сплати, а також для компенсації відповідних втрат бюджету шляхом скасування податкових пільг, не пов`язаних із соціальним захистом населення, та відповідно до пункту 4 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України **постановляю:**

1. Зупинити, починаючи з 1 січня 1999 року, справляння збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення.

Фінансування витрат на здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та пов`язаного з цим соціального захисту населення провадиться за рахунок коштів Державного бюджету України, у тому числі за рахунок збільшення бюджетних надходжень від розширення податкових баз.

2. Установити з 1 січня 1999 року для платників збору на обов`язкове соціальне страхування, визначених у пунктах 1 і 2 статті 1 Закону України «Про збір на обов`язкове соціальне страхування», ставку такого збору в розмірі 4,5 відсотка від об`єкта оподаткування, визначеного пунктом 1 статті 2 зазначеного Закону.

3. Установити, що обкладення податком на додану вартість здійснюється відповідно до законодавства з урахуванням особливостей, визначених статтями 4—19 цього Указу.

4. У разі, коли сума податку на додану вартість, визначена як різниця між загальною сумою податкових зобов`язань, що виникли у зв`язку з будь-яким продажем товарів (робіт, послуг) протягом звітного періоду, та сумою податкового кредиту звітного періоду, має від`ємне значення, така сума зараховується у погашення заборгованості платника податку із сплати податку на додану вартість, що виникла у минулих звітних періодах, а за відсутності заборгованості — у зменшення податкових зобов`язань платника податку протягом трьох наступних звітних періодів. Це правило не поширюється на порядок бюджетного відшкодування при оподаткуванні операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою.

Якщо сума від`ємного значення податку не погашається сумами податкових зобов`язань, що виникли протягом трьох наступних звітних періодів, така сума підлягає відшкодуванню з Державного бюджету України на умовах, визначених законодавством, протягом місяця, що настає після подання декларації за третій звітний період після виникнення від`ємного значення податку.

Розрахунок суми бюджетного відшкодування при оподаткуванні операцій з продажу товарів (робіт, послуг), що оподатковуються за нульовою ставкою, проводиться у порядку, передбаченому законодавством для платників податку, які застосовують квартальний податковий період. Таке бюджетне відшкодування здійснюється протягом місяця, що настає після подання декларації за звітний період, у якому були здійснені такі операції.

Сума бюджетного відшкодування може бути повністю або частково зарахована в рахунок платежів з цього податку або інших податків, зборів (обов`язкових платежів), які зараховуються до Державного бюджету України. Таке рішення платника податку відображається в податковій декларації.

5. Установити, що з 1 жовтня 1998 року операції з надання послуг з перевезення пасажирів приміським пасажирським транспортом та автомобільним транспортом у межах району, операції з продажу імпортованого газу населенню та бюджетним організаціям підлягають обкладенню податком на додану вартість за ставкою 20 відсотків бази оподаткування, визначеної згідно з законодавством.

6. Установити, що операції з ввезення (пересилання) товарів на митну територію України оподатковуються на загальних підставах у порядку, встановленому законодавством, за винятком товарів критичного імпорту за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України, які ввозяться до 1 січня 1999 року без сплати податку на додану вартість.

Не оподатковуються операції з ввезення (пересилання) з-за меж митного кордону України товарів, а також супутніх таким товарам робіт (послуг) на користь магазинів роздрібної торгівлі, розташованих на території України в зонах митного контролю (далі — безмитні магазини), а також на територію митних ліцензійних складів, розташованих на території України (далі — ліцензійні склади). Операції з вивезення (пересилання) товарів з території безмитних магазинів та ліцензійних складів на митну територію України (крім території інших безмитних магазинів або ліцензійних складів) оподатковуються у порядку, передбаченому для оподаткування імпорту товарів.

Оподатковуються за нульовою ставкою операції з вивезення товарів і супутніх таким товарам робіт (послуг) з митної території України на територію безмитних магазинів або ліцензійних складів. Під час здійснення операцій з дальшого вивезення (пересилання) товарів і супутніх таким товарам робіт (послуг) з території безмитних магазинів або ліцензійних складів за межі митного кордону України (експорту) податок на додану вартість не справляється (у тому числі за нульовою ставкою).

7. Порядок оподаткування операцій, перебачений статтею 6 цього Указу, застосовується для цілей справляння акцизного збору та ввізного (вивізного) мита щодо товарів, які ввозяться на користь безмитних

Людмила КОХАНЕЦЬ, «Голос України»

Важко в навчанні — легко в бою?

(Початок на 1-й стор.).

Великомасштабна операція під кодовою назвою «Додаткові заходи щодо погашення заборгованості перед державним бюджетом. Етап другий» закінчилася перемогою «наших». Правда, неповною, з боржників Пенсійного фонду «вибили» 46 відсотків від запланованого на серпень погашення (99,865 млн. грн. З них «живі» гроші становлять 22,522 млн. грн. Решта надійшла у вигляді натуральних «трофеїв». За повідомленням прес-служби КМ, відповідно до зобов'язань, підписаних керівниками областей і підприємств, до консолідованого бюджету має надійти 224 млн. грн. за рахунок погашення заборгованості, а ще 223 млн. грн. буде проведено взаємозалік). Для ще більшого піднесення вашого тріумфу від здобутої перемоги нагадаю: за даними на початок серпня, недоїмка до ПФ становила близько 3 млрд. грн., до бюджету — 7 млрд. грн. Нічого, ось начальник ЦО Валерій Пустовойтенко як задіє 3, 4 і 5-й ступінь впливу на керівників підприємств-боржників, як влаштує їм хіросіму з нагасакою, вони швидко підпишуть акт повної і беззастережної капітуляції перед відомством Б. Зайчука. Багато не здасться!

До речі, для поліпшення «ситуації з надходженнями» Б. Зайчук запропонував збільшити відрахування у ПФ з фонду зарплати з одного відсотка до двох. Вище командування ініціативу відмело, хоча й відзначило кмітливість «служивого».

Позавчора учасникам зборів-навчань, які ще не оговталися від табірних потрясінь і не змили пороху суворих маневрів для зміцнення обороноздатності і безпеки Вітчизни, оголосили про початок війни Кабміну з «незаконними формуваннями» боржників. Пан прем'єр левітанівським голосом попередив: уряд застосує у повному обсязі механізм податкової застави до неплатників. Крапка. «За разговорчики в строю» можна пройти через процедуру банкрутства, а керівники з неналежною «виправкою» притягуватимуться до кримінальної відповідальності.

Без коментарю

Блискуче впоралися з роллю «СМЕРШу» залучені до переяславської операції податківці. Перший заступник голови ДПАУ Федір Ярошенко відрапортував: їхнє відомство описало понад 11 тис. службових легковиків, що належать підприємствам-боржникам. «Засоби пересування» ризикують опинитися в переліку «розкоші»: вони можуть бути реалізовані як податкова застава. Ф. Ярошенко підняв бойовий дух новобранців ще кількома цифрами: вже забрано 97 автомашин на суму понад 900 тис. грн. За два дні порушено 7 кримінальних справ про ухилення від оподаткування (на суму 3,2 млн. грн.). Уже стягнуто 2 млн. грн., описано майна на 500 тис. грн. Між іншим, під опис потрапляє й офісне обладнання. До секретарок, слава Богу, ще не дійшло, але ж без меблів вони «для меблів».

Закриваючи збори, Прем'єр-міністр втішив демобілізованих приємною звісткою: найближчим часом під таку саму «зачистку» потрапить інша група керівників-боржників. За пропозицією В. Кальченка вирішено зобов'язати Міністерство фінансів протягом трьох днів виділити Міністерству з надзвичайних ситуацій 1 млн. грн. для «подальшого облаштування запасного табору ЦО України. Пенсіонери, за грошима шикуйсь!!!

Скептики з притаманною їм жовчністю припускають: якщо армія боржників не викине білого стяга, «цивільно-оборонними» заходами охоплять самих пенсіонерів. Непогана ідея: намети для житла є, солдатська юшка безплатна. Знову ж таки В. Кальченко «проб'є» в колеги І. Мітюкова ще кілька мільйонів для запасних таборів. І — жодних проблем з боргами, субсидіями, скаргами, а, якщо по секрету, то й з «кредиторами»...

P. S. Під час навчання дві надзвичайні ситуації мали неумовний характер.

1. У стані мобілізованих порушили сухий закон. Підозрюваний в організації пиятики полтавський міський голова А. Кукоба спростував свою «диверсійну роль» і уникнув дисбату. Поки що. Прем'єр «штрафника» попередив: у разі непогашення боргів підприємствами області(!) Генштаб, даруйте, Кабмін, вживе відповідне рішення, як це було в Ялті і Одесі». Справді, можна «закласти за комір» від такого ласкавого попередження.

2. Один з постових МВС самовільно залишив табір і потрапив в автокатастрофу. Потенційні дезертири майбутніх зборів, ця інформація для вас.

До майбутніх зустрічей під Переяславом.

Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

в оподаткуванні

магазинів або митних ліцензійних складів з митної території України або з-за її меж.

8. Установити, що в разі коли основні виробничі фонди або невиробничі фонди ліквідуються за самостійним рішенням платника податку чи безоплатно передаються особі, не зареєстрованій платником податку, а також у разі переведення основних фондів до складу невиробничих фондів така ліквідація, безоплатна передача чи переведення розглядаються для цілей оподаткування як продаж таких основних виробничих фондів або невиробничих фондів за звичайними цінами, що діють на момент такого продажу, а для основних фондів групи 1 — за звичайними цінами, але не менше їх балансової вартості.

Правила цієї статті не поширюються на випадки, коли основні виробничі фонди або невиробничі фонди ліквідуються у зв`язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили.

9. Перенести кінцевий строк застосування порядку визначення дати виникнення податкових зобов`язань з продажу товарів (робіт, послуг) як дати зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку в оплату товарів (робіт, послуг), а також визначення дати виникнення права на податковий кредит — як дати списання коштів з банківського рахунка платника податку в оплату товарів (робіт, послуг) з 1 січня 1999 року на 1 жовтня 1998 року.

Платники податку за станом на 1 жовтня 1998 року здійснюють одноразовий перерахунок податкових зобов`язань і податкового кредиту за товарами (роботами, послугами), відвантаженими (виконаними, наданими) або отриманими, розрахунки в оплаті яких не проведено до 1 жовтня.

У разі отримання в результаті перерахунку позитивного значення суми податку на додану вартість ця сума зараховується рівними частинами у збільшення податкових зобов`язань до 1 липня 1999 року. Від`ємне значення сум податку, яке склалося в результаті перерахунку, зараховується в рахунок зменшення податкових зобов`язань рівними частинами до 1 липня 1999 року.

Проведення одноразового перерахунку сум податкових зобов`язань і податкового кредиту здійснюється у порядку, встановленому Державною податковою адміністрацією України за погодженням з Міністерством фінансів України.

10. Установити, що до 1 січня 2000 року за операціями з продажу вугілля та вугільних брикетів, електричної, теплової енергії, газу, послуг з водопостачання (каналізації) датою виникнення податкових зобов`язань є дата зарахування коштів на банківський рахунок платника податку в оплату товарів, що підлягають продажу (в разі продажу товарів за готівку — дата їх оприбуткування в касі платника податку), а датою виникнення права на податковий кредит у продавця зазначених товарів є дата списання коштів в оплату придбаних ним товарів (робіт, послуг). У покупця вугілля та вугільних брикетів, електричної, теплової енергії, газу, послуг з водопостачання (каналізації) датою виникнення права на податковий кредит по операціях з придбання таких товарів є дата списання коштів з банківського рахунку платника податку в оплату цих товарів або дата виписки відповідного рахунку (товарного чека) — в разі розрахунків з використанням кредитних дебетових карток або комерційних чеків.

З 1 січня 2000 року до 1 січня 2003 року норми цієї статті діють стосовно операцій з продажу вугілля та вугільних брикетів, газу або електричної енергії населенню та установам, що утримуються за рахунок бюджету.

Визначені в цій статті правила не поширюються на відчуження або придбання товарів за бартерними (товарообмінними) операціями.

11. Установити, що особи, зареєстровані платниками податку на додану вартість у зв`язку із здійсненням ними операцій з торгівлі за готівку, за умови, що обсяг оподатковуваних операцій протягом останнього календарного року не перевищував 7200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, можуть обрати спосіб визначення дати виникнення податкових зобов`язань з таких операцій як дати зарахування коштів на банківський рахунок або в касу платника податку, а в разі розрахунків з використанням кредитних дебетових карток або комерційних чеків — як дати виписки відповідного рахунку (товарного чека), а також визначення дати виникнення права на податковий кредит як дати списання коштів з банківського рахунка або каси платника податку чи надання інших видів компенсації за придбані товари (роботи, послуги).

Установлений частиною першою цієї статті спосіб визначення дати виникнення податкових зобов`язань та права на податковий кредит може бути обрано платником податку не пізніше ніж за тридцять календарних днів до початку нового календарного року. Цей спосіб застосовується з початку нового календарного року і не може бути змінений до кінця року.

Особи, які вперше реєструються як платники податку, можуть обирати установлений частиною першою цієї статті спосіб визначення дати виникнення податкових зобов`язань та права на податковий кредит також під час такої реєстрації. Цей спосіб застосовується з моменту реєстрації і не може бути змінений до закінчення першого повного календарного року, що настає за роком, в якому була проведена реєстрація.

Дія цієї статті не поширюється на оподаткування бартерних (товарообмінних) операцій.

12. Установити, що дата виникнення податкових зобов`язань, а також дата виникнення права на податковий кредит під час здійснення бартерних (товарообмінних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності, пов`язаних із вивезенням (експортом) товарів за межі митної території України та ввезенням (імпортом) товарів на митну територію України, визначаються за правилами, встановленими законодавством України для бартерних (товарообмінних) операцій. При цьому право на отримання податкового кредиту під час здійснення бартерних (товарообмінних) операцій виникає у дату здійснення кожної з частин заключної (балансуючої) операції в сумі, пропорційній таким частинам.

Під час здійснення бартерних (товарообмінних) операцій на території України податок справляється за повною ставкою, у тому числі під час обміну товарами (роботами, послугами), операції з продажу яких звільняються від оподаткування або оподатковуються за нульовою ставкою. Право на отримання податкового кредиту під час здійснення таких операцій виникає у дату здійснення кожної з частин заключної (балансуючої) операції в сумі, пропорційній таким частинам.

13. Установити, що оподаткування готової продукції, виробленої з давальницької сировини резидента, яка повертається (ввозиться) на митну територію України за умови, якщо за договорами з переробки давальницької сировини були проведені фактичні витрати до 1 жовтня 1997 року або якщо така давальницька сировина повністю чи частково була вивезена за межі митної території України до 1 жовтня 1997 року, здійснюється у порядку, встановленому Законом України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах», до повного виконання таких договорів з переробки давальницької сировини.

14. Установити, що особа, яка визначається платником податку на додану вартість за обсягами оподатковуваних операцій з продажу товарів (робіт, послуг), є платником податку на додану вартість, якщо обсяг здійснюваних нею оподатковуваних операцій з продажу товарів (робіт, послуг) досягнув протягом будь-якого періоду за останні дванадцять календарних місяців 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Така особа зобов`язана зареєструватися як платник податку.

Заява про реєстрацію особи як платника податку на додану вартість подається органу державної податкової служби не пізніше двадцяти календарних днів після закінчення місяця, в якому був досягнутий зазначений обсяг оподатковуваних операцій. Якщо особа у зазначений строк не подала заяву про реєстрацію, вона несе відповідальність, установлену статтею 15 цього Указу.

Особи, які не підпадають під визначення платників податку у зв`язку з обсягами оподатковуваних операцій меншими ніж 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян протягом будь-якого періоду за останні дванадцять календарних місяців, мають право бути зареєстрованими як платники податку за власним бажанням (далі — добровільна реєстація).

У разі якщо, починаючи з податкового періоду, протягом якого проведено добровільну реєстрацію, і до податкового періоду, в якому досягається зазначений обсяг оподатковуваних операцій, різниця між загальною сумою податкових зобов`язань звітного періоду та сумою податкового кредиту такого платника податку має від`ємне значення, сума податку на додану вартість зараховується у зменшення податкових зобов`язань наступних податкових періодів. Якщо протягом такого строку суми від`ємного значення податку залишаються не погашеними сумами податкових зобов`язань, вони враховуються під час визначення суми, що підлягає сплаті до бюджету, або суми бюджетного відшкодування за наслідками податкового періоду, в якому були досягнуті зазначені обсяги оподатковуваних операцій. Ці правила щодо отримання бюджетного відшкодування поширюються на осіб, зареєстрованих платниками податку на підставі того, що вони здійснюють торгівлю за готівку (кредитні дебетові картки або комерційні чеки).

Особи, зареєстровані як платники податку, в тому числі такі, що зареєстровані за власним бажанням або як новостворені особи, зареєстровані до набрання чинності цим Указом, можуть бути зняті з реєстрації як платники податку на додану вартість не раніше ніж через двадцять чотири календарних місяці після такої реєстрації, якщо такі особи за останні дванадцять поточних календарних місяців мали оподатковувані обсяги продажу товарів (робіт, послуг) менші ніж 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Вимоги щодо реєстрації в зв`язку з досягненням обсягу оподатковуваних операцій, визначеного частиною першою цієї статті, не поширюються на осіб, які є платниками податку на інших підставах відповідно до законодавства.

15. Установити, що в разі коли особа, яка зобов`язана зареєструватися як платник податку, не здійснює таку реєстрацію протягом строків, визначених законодавством, орган державної податкової служби застосовує такі санкції:

якщо така особа не здійснила оподатковуваних операцій після закінчення граничного строку, встановленого для реєстрації особи як платника податку на додану вартість, — штраф у розмірі 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

у разі здійснення такою особою після закінчення граничного строку, встановленого для реєстрації її як платника податку на додану вартість, оподатковуваних операцій з продажу товарів (робіт, послуг) без нарахування податку на додану вартість, — штраф у розмірі податку на додану вартість, нарахованого на загальну суму такого продажу, але не менш як 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, без права включення до податкового кредиту податку на додану вартість, сплаченого у зв`язку з придбанням товарів (робіт, послуг), вартість яких включається до складу валових витрат такого платника податку або підлягає амортизації, а в разі здійснення продажу таких товарів (робіт, послуг) з оплатою готівкою або кредитними дебетовими картками — додатково фінансові санкції, передбачені законодавством за порушення правил здійснення та обліку результатів такого готівкового продажу;

у разі здійснення такою особою після закінчення граничного строку, встановленого для реєстрації особи як платника податку на додану вартість, оподатковуваних операцій з продажу товарів (робіт, послуг) з нарахуванням податку на додану вартість з видачею фіктивної податкової накладної, чека або іншого товаросупроводжувального документа, в якому виділяється сума податку на додану вартість, або без такої видачі, без внесення суми податку до бюджету — штраф у розмірі подвійної суми отриманого податку на додану вартість, але не менше 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, без права включення до податкового кредиту податку на додану вартість, сплаченого у зв`язку з придбанням товарів (робіт, послуг), вартість яких включається до складу валових витрат такого платника податку або підлягає амортизації. Крім того, орган державної податкової служби зобов`язаний звернутися до прокурора з поданням про порушення кримінальної справи стосовно посадових осіб такого платника податку у зв`язку з їх ухиленням від оподаткування.

16. Установити, що особою, відповідальною за утримання та внесення податку до бюджету під час виконання договорів про спільну діяльність, є особа, яка веде облік результатів такої діяльності відповідно до законодавства.

17. Установити, що в разі коли платник податку подає декларацію, в якій допущені арифметичні помилки, що призвели до заниження суми податку, належної до сплати, орган державної податкової служби самостійно здійснює перерахунок такої суми податку та повідомляє платника податку про суму податкових донарахувань, належних до сплати. При цьому фінансові санкції до такого платника податку не застосовуються, за винятком пені на донараховану суму.

У разі коли за наслідками перевірки виявляється факт завищення суми бюджетного відшкодування, заявленого в податковій декларації, сума такого завищення вважається сумою податкового зобов`язання, прихованою від оподаткування. Якщо внаслідок такого завищення отримано бюджетне відшкодування, платник податку визнається таким, що ухиляється від оподаткування, і до нього застосовуються санкції відповідно до законодавства.

18. Установити, що податкова накладна має бути підписана особою, уповноваженою платником податку здійснювати продаж товарів (робіт, послуг), а також скріплена печаткою такого платника податку — продавця. Податкова накладна не підписується покупцем товарів (робіт, послуг) і не скріплюється його печаткою.

У разі виявлення порушень вимог до ведення бухгалтерського та податкового обліку, знищення, втрати чи неподання бухгалтерських документів, відсутності ведення обліку фактичних витрат виробництва чи в разі коли визначення бази оподаткування є неможливим, орган державної податкової служби має право встановлювати базу оподаткування податком на додану вартість та визначати суму податку, належну до сплати, шляхом застосування непрямих методів визначення обсягу оподатковуваних операцій (визначення активів, обороту, витрат виробництва та урахування оподаткування осіб, які займаються аналогічною діяльністю). Право на податковий кредит у разі визначення обсягу оподатковуваних операцій непрямими методами платнику не надається. Порядок і форми застосування таких методів встановлюються Кабінетом Міністрів України.

19. Порядок відшкодування з бюджету від`ємного значення податку на додану вартість, передбачений статтею 4 цього Указу, застосовується до сум, зазначених у деклараціях, починаючи з податкового періоду, наступного за набранням чинності цим Указом.

20. Зупинити з 1 січня 1999 року дію:

Указу Президента України від 25 травня 1998 року № 506 «Про обмеження максимальної величини фактичних витрат суб`єктів господарювання на оплату праці працівників, суми оподатковуваного доходу (прибутку), сукупного оподатковуваного доходу, з яких справляються збори (внески) до соціальних фондів» у частині встановлення Кабінетом Міністрів України максимальної величини фактичних витрат суб`єктів господарювання на оплату праці працівників, з яких відповідно до закону справляється збір до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;

Указу Президента України від 18 червня 1998 року № 656 «Про встановлення ставки збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення».

21. Визнати таким, що втратив чинність, Указ Президента України від 7 травня 1998 року № 423 «Про деякі питання обкладення податком на додану вартість».

22. Покласти на Кабінет Міністрів України надання офіційних роз`яснень щодо цього Указу.

23. Цей Указ набирає чинності в порядку, передбаченому пунктом 4 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
7 серпня 1998 року.
№ 857/98

(Указ надрукований з оригіналу ДІНАУ)

У номер

● Рівне

Не тривожте лева, що спить

У Рівненському зоопарку лев мало було не відкусив руку одному з відвідувачів.

24-річний місцевий житель Віктор Савчук, який прийшов до зоопарку з родиною напідпитку, вирішив погладити левові, що спав, лапу.

Відвідувач перебрався через дві огорожі і наблизився до клітки. А лев схопив його руку й укусив.

За словами хірурга Рівненської міської центральної лікарні, серйозних ушкоджень В. Савчукові звір завдати не встиг. Пальці й рука, судячи з усього, діятимуть, стверджує лікар.

● Запоріжжя

Провісники Першовересня

Цього тижня в Запоріжжі розпочали роботу 27 шкільних базарів. Це — без урахування приватних торговців.

За розпорядженням міського голови Олександра Головка, передбачені пільги для лоточників, які торгують біля своїх магазинів шкільними товарами, — вони не сплачуватимуть за це жодного збору. Натомість міська влада чекає від торгівлі мінімальних цінових надбавок на канцтовари, щоб хоч трішечки полегшити проблеми батьків під час підготовки своїх чад до школи.

● Херсон

Нові причали для дачників

Багато херсонців мають дачні ділянки та будиночки у дніпровських заплавах, на островах. Раніше водою на відпочинок було діставатися простіше — скажімо, на тих самих моторних човнах. Тепер, коли зайвої копійки на пальне не знайти, покладати надії можна лише на громадський транспорт — річкові трамваї. Нещодавно міськвиконком для зручності дачників дозволив установити нові понтонні причали кільком садівничим товариствам в ділянці Гідропарку.

Але ж був той, який не підписав...

З трьох тисяч директорів-боржників, яких зібрали на розширене засідання уряду з вибудування грошей, єдиним, хто не підписав і під загрозою збільшення нав'язаний план погашення заборгованості перед Пенсійним фондом, став директор Київського електровагоноремонтного заводу (КЕВРЗ) Георгій Ейтутіс. Про наслідки такого кроку особисто для нього можна здогадуватися. Поміркуємо про причини.

Рівно рік тому Георгій Ейтутіс, вихованець цього найдавнішого в країні залізничного підприємства, прийняв завод, який практично «лежав». Встиг позбавитися баласту непрофільних філіалів, зайвих адміністраторів. Зумів зменшити борг перед держбюджетом і Пенсійним фондом на 2 млн. грн. і домогтися того, щоб поточні платежі надходили вчасно. А в суто виробничому плані так повів справу, що підвищилися вдвічі і продуктивність праці, і виробництво продукції. Було освоєно принципово нові види ремонту дефіцитних в Україні електричок. З хронічно збиткового завод перетворився на рентабельний (11,1%), готовий вийти зі своєю продукцією не лише на внутрішній, а й зовнішній ринок.

І ось у момент, коли набрали хорошого робочого темпу, заводу згадали старий борг. Він чималенький — 3,279 млн. грн. З них вимагають негайно повернути 1,639 млн. Прозвучало це ефектно, показово — на всю країну! Та що з того?..

Директор КЕВРЗ, депутат Залізничної районної ради Києва Георгій Ейтутіс переконаний: якщо навіть з заводу «витрусять» ці гроші, шкоди буде більше, ніж користі. Автоматично зупиниться ремонт електропотягів. А цим в країні ніхто, крім КЕВРЗ, не займається. Отже, приміським поїздкам громадян також буде покладено край. Чергову зарплату робітники отримають лише через півтора року, бо з прибутку в змозі розрахуватися тільки за воду, газ і тепло. Без засобів до існування залишаться більш як десять тисяч чоловік та їхні сім'ї. В кращому разі люди розійдуться в пошуках щасливішої долі, в гіршому — розпочнуть страйкувати. Підписати нав'язаний чиновниками графік недовго. Але ж сплачувати однак нічим: за вже відремонтовані електрички і ті, що перебувають в експлуатації, заводу заборгували майже 9 млн. грн. Виходить — замкнуте коло!

Ніхто не завдає собі клопоту розірвати це коло —придумати прийнятну для вітчизняного товаровиробника схему погашення боргів. Кулаками розмахувати легше. Та з цього приводу вже тепер більше пересудів, ніж схвальних вигуків.

Ширяться чутки, що напередодні президентських виборів певні сили намагаються спровокувати соціальний вибух. З огляду на давні революційні традиції на КЕВРЗ це буде неважко.

А може, комусь просто вигідно, щоб замість стратегічно важливого для України заводу на його території розмістився черговий базар чи склад імпортної продукції? Вигідним для когось був би й ремонт українських електричок за кордоном і взагалі ліквідація приміських залізничних перевезень. Мовляв, будьте ласкаві, панове, комерційними таксобусами їздити...

З першого погляду ці жахи можуть видатися напускними. Але ж насправді «задушення» КЕВРЗ однозначно обернеться лихом. Невже цього й домагалися?

Григорій СПЕКТОР,
редактор Українського транспортного бюлетеня «Транспрес».

«Бунт» тижня

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Валерій ДРУЖЕНКО, «Голос України»

В адміністрації Президента годували гірким і причащали солодким

Перший заступник міністра агропрому Юрій Лузан на брифінгу в адміністрації Президента був бадьорий і в гуморі — наче голова колгоспу, що зібрав рекордні врожаї, а тепер святкує обжинки. Він, якщо і годував час від часу журналістів гірким, обов'язково знаходив ложку меду, якою одразу присутніх і причащав.

На перше подали продукцію тваринництва. Хоча ситуацію в АПК, розпочав представник міністерства, і тепер стабілізувати не вдалося, та заходи щодо цього вживаються. Спостерігаються і зрушення. За півроку надої, порівняно з аналогічним торішнім періодом, зросли на 40 тисяч тонн, поголів'я великої рогатої худоби збільшилося на 5%, свиней — на 5,5%, а свійської птиці — аж на 33%. Начебто не скорочується більше виробництво у харчовій і переробній промисловості.

«Фуршет» тижня

На друге чиновник годував хлібними «стравами». А саме: зернових нинішнього сезону буде зібрано на 10% менше, ніж торік, тобто у межах 32 мільйонів тонн. Такий негаразд пояснюється просто: нестача пально-мастильних матеріалів, добрив, комбайнів, тракторів та інших необхідних в агровиробництві речей вже стала сумною традицією. Доповідач згадав недобрим словом і погоду, яка, як завжди, дошкуляла і не дозволила дістатися прогнозованих ще навесні Міністерством АПК врожайних висот. Щоправда, п. Лузан одразу заспокоїв. Експорт збіжжя нинішнього року планується збільшити принаймні в 2 рази. Купувати зерно «Made in Ukraine» мають намір деякі країни СНД, Центральної Європи і навіть Африки.

Потім Юрій Якович знов частував хлібним. З приводу того, що подешевшала пшениця і аграрники зазнали збитків, представник міністерства висловив свої співчуття. Та навіть за таких умов, поінформував він, паляниця в магазині навряд чи подешевшає. Адже обмежень рентабельності немає, ціну формує ринок, а навар у будь-якому разі осідає в посередниках.

На десерт доповідач запропонував «солодкий стіл». З'ясувалося, білого піску нинішнього року в Україні зварять 2 мільйони тонн, а не 3,46 мільйона, як це передбачено постановою Кабміну про збільшення обсягів виробництва цукрових буряків та цукру. Від себе додамо: воно й не дивно. Більше виробляти просто недоречно, зважаючи, що ми самі в змозі з'їсти 1,5 мільйона тонн щорку, а солодкий російський ринок, здається, втрачено остаточно.

Офіційно

«Про державну монополію на виробництво та обіг спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів»

На виконання Указу Президента України від 22.07.98 р. № 806/98 «Про державну монополію на виробництво та обіг спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів» Управлінням економіки виробництва та ринку продовольчих товарів разом з зацікавленими міністерствами та відомствами підготовлено проект постанови Кабінету міністрів щодо забезпечення діяльності відповідного Державного комітету України.

Основною метою створення держспецмонополії України є забезпечення проведення з боку держави єдиної політики у сфері виробництва та реалізації спирту, алкогольних та тютюнових виробів, а також експортно-імпортних операцій з ними. Це дозволить посилити контроль за здійсненням вказаних операцій суб'єктами підприємницької діяльності, незалежно від їх форм власності, стане на перешкоді неконтрольованому завезенню та виготовленню фальсифікованої продукції, допоможе вдосконалити механізм справляння та збільшити надходження акцизного збору до бюджету.

Створення відповідних територіальних управлінь в Автономній Республіці Крим, областях, а також містах Києві та Севастополі сприятиме більш глибокому вивченню ситуації та оперативному розв'язанню проблем, що виникають на місцях.

В. ЛИСЬКОВ,
заступник начальника Управління економіки виробництва та ринку продовольчих товарів.

* * *

Міністерство економіки, підтримуючи ініціативу Кабінету міністрів України щодо перерахування частини місячного посадового окладу державних службовців до Пенсійного фонду України, 14 серпня перерахувало 50% місячного посадового окладу працівників міністерства до Пенсійного фонду України.

Прес-служба Міністерства економіки.

Опубліковану «Інформацію про емісію акцій «Укрхарчопромбанку» АК в газеті «Голос України» № 141 (1891) від 25.07.98 вважати недійсною.

Ольга КРАСОВСЬКА, журналіст

Вітання тижня

Доля — головний диригент та імпровізатор

Зовсім не обов'язково, що життя стає легшим, коли йдеш по ньому з піснею. Самоутвердження таланту ніколи не буває легким. Навіть якщо фахом обрано пісню.

Завтра музикантові з великої літери, справжньому народному артистові, видатному хоровому диригентові Анатолію Тимофійовичу Авдієвському виповниться 65.

Навчання в Одеській консерваторії, худкерування Поліським ансамблем пісні і танцю «Льонок», Черкаським українським народним хором, Українським народним хором імені Г. Верьовки, викладання у столичних вузах, головування у Всеукраїнській музичній спілці... Державні премії... Власні хорові твори, обробки пісень народів світу... Такий ряд — для сухих офіційних нотаток. Бо зрозуміло, що перелік заслуг та регалій не буває вичерпним. Поміж сходинками біографії завжди є не помітні, але важливі теми, на які імпровізує доля. І хочеться, щоб ці імпровізації не завдавали болю, а несли лише радість і задоволення.

Багатьох і багатьох плідних творчих років вам, Анатолію Тимофійовичу!

Фото ДІНАУ.

Віктор ХОМЕНКО, «Голос України»

Стезею історії — дорогами сліз

Національні релікти тижня

У Криму з нагоди проголошення ООН десятиріччя корінних народів світу, яким загрожує незабарне повне знищення, караїми і кримчаки зібралися на свою родову раду.

По всьому світі їх лишилося заледве 3 тисячі — у Криму менше 700. Зазвичай зажурено говорять підстаркуваті аборигени півострова про своє горе: зраду юних поколінь, масові масштаби розкрадання пам'яток історії і культури, зокрема серця караїмів —предковічного печерного міста Чуфут-Кале.

Найстарші представники древніх родів колись вельможних радників і скарбівничих кримських ханів й усієї Золотої Орди мовлять про те, що перспектив у їх «біблійної» нації, очевидно, немає.

Добробут для малих народів України, вважають вони, для них запізнів, бо дуже багато людності втрачено на дорогах історії. Жалкують, що довелося жити в Російській імперії, тому що прорахувалися, зробивши ставку на імператорів та імператриць, зрадивши останніх ханів з гнізда Гиреїв. І, врешті, остаточно занепали «обкрадені й добиті» у шалах громадянської війни, в останніх корчах так званого «Третього Риму».

Сьогодні новітні фахівці гармонізації співжиття народів вважають, що програма зцілення реліктових націй молодої і водночас древньої країни дає аборигенам предковічного півострова могутній шанс виживання. Бо включає не лише вивчення і збереження минувшини, а й перспективу виживання і відродження стародавніх родів автономії.

На здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки

У російському парламенті — «Філіпс», в українському — «Рада»

Комп'ютерні технології в законотворчій та правозастосовній діяльності

АКАДЕМІЯ правових наук України та Інститут проблем математичних машин та систем НАН України висунули на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 1998 року роботу «Система інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності».

Необхідність розробки такої системи була викликана демократичними змінами в Україні, потребою у використанні сучасних методів і засобів обробки великих потоків правової, соціально-економічної та іншої інформації, вимогою часу. Розробки автоматизованих правових систем нормотворчої діяльності було започатковано під науковим керівництвом академіка Віктора Глушкова та його учнів ще у сімдесяті роки в рамках створення галузевої автоматизованої системи управління в Міністерстві внутрішніх справ України та Республіканської системи управління народним господарством УРСР. Розробка комплексної системи інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчого процесу належить до 1989 року, коли було прийнято рішення про створення у Верховній Раді УРСР інформаційно-аналітичної системи.

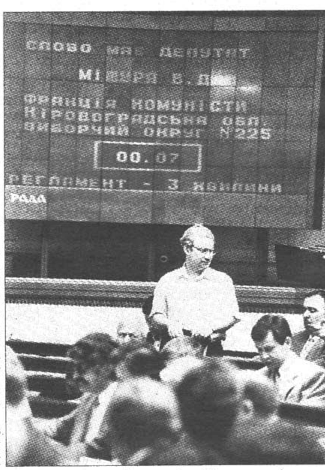
Успіху у розробці та впровадженні системи сприяло укладення Верховною Радою угоди про співробітництво з дослідницькою службою Конгресу США, Агентством міжнародного розвитку США та Представництвом ООН в Україні. Успішним і плідним виявилося творче співробітництво між створеним Центром комп'ютеризованих інформаційних систем Секретаріату Верховної Ради України та Інститутом проблем математичних машин і систем Національної академії наук України.

Президія Верховної Ради України спільно з Інститутом держави і права ім. В. Корецького АН України, Академією правових наук України та Спілкою юристів України у жовтні 1993 року провела науково-практичну конференцію на тему «Правова система України: теорія і практика». В червні та грудні 1993 року проведено дві всеукраїнські конференції з питань кодифікації українського законодавства. Ці конференції визначали напрями розбудови правової системи України і розвитку відповідної інформаційно-аналітичної системи.

Слід підкреслити, що в сучасному вигляді система інформаційно-аналітичного забезпечення є комплексною і охоплює питання організації і технології обробки законопроектів та інших даних, автоматизації управління законотворчим процесом, юридичних, економічних, програмно-технічних та інших завдань. До системи інтегруються понад двадцять автоматизованих проблемно-орієнтовних підсистем. Науково-дослідна, проектна робота та впровадження цих підсистем здійснювалися послідовно протягом дев'яти років.

Серед цих підсистем широкому колу громадян найбільш знайома «Рада», дію якої спостерігають телеглядачі — одержання результатів голосування в автоматизованому режимі. Це була перша система такого призначення, спроектована, виготовлена та встановлена вітчизняними виконавцями.

Важливо підкреслити, що для російського парламенту в 1989 році закупили систему фірми «Філіпс», українські кібернетики запропонували проект вітчизняної системи. З великими труднощами вдалося довести перевагу цієї системи. Нині цю систему закупили Узбекистан, Таджикистан, встановлена вона в ряді регіонів України, висловили бажання мати таку систему інші країни. Вона виявилася дешевою і надійною.

Але підбиття підсумків голосування — це тільки видима для глядачів дія системи. Система «Рада» забезпечує синхронізацію обслуговування всіх регламентно-процедурних вимог: взаємоконтакт залу засідань і Президії, реєстрацію депутатів, миттєвий запис на табло бажаючих виступити або поставити запитання доповідачу, надання довідкових та аналітичних матеріалів.

«Рада» інтегрована з іншими підсистемами: на вході —з підсистемою «Законопроект», «Вибори», на виході — з підсистемами «Стенограми», «Законодавство» та іншими. Так, підсистема «Стенограми» фіксує все, що відбувається під час засідань, і, починаючи з 1994 року, вона формує та підтримує в актуальному стані базу даних стенограм. Підсистема забезпечує стенографічні звіти пленарних засідань Верховної Ради, надає різні аналітичні довідки.

Розвиток системи тривав. Уже, крім названих, на початок 1995 року функціонували інформаційно-аналітичні комплекси:

«Законопроект» — обробка проектів законів та інших нормативних актів на стадіях від початкового тексту до прийняття та оформлення; облік і контроль проходження законопроектів; ведення бази проектів законів; формування порівняльних таблиць законопроектів в умовах використання комп'ютерної технології;

«Закони та підзаконні акти України» — еталонна база законів, указів, постанов, угод, розпоряджень, наказів та інших документів органів влади, доступ до якої забезпечується з використанням комплексів «Право», «Законодавство», база даних на WWW-сторінці Верховної Ради України (мережа Інтернет);

«Законодавство зарубіжних країн» — довідки та тексти видаються з використанням міжнародної системи обміну правовою інформацією «ГЛІН», бази даних на компакт-дисках, тексти, отримувані з використанням мережі Інтернет та Інфо-ТАКС;

«Науковий потенціал України» — база даних, що охоплює відомості про фахівців та наукові установи, які можуть бути залучені до розробки проектів законів та інших документів, їх рецензування та експертизи;

«Політичні діячі, партії та громадські організації» — дані про політичних діячів, партії, організації, їх програми та статути;

«Регіони України» — бази даних, у тому числі картографічні. Відомості про адміністративно-територіальний поділ, соціально-економічний стан, демографічні дані та інші відомості;

«Зворотний зв'язок» — комп'ютеризований інформаційно-аналітичний комплекс, що забезпечує багатоаспектну обробку інформації про реагування засобів масової інформації, громадських, державних та недержавних структур на практичну дію нормативно-правових актів. Обробка даних за результатами виборів народних депутатів;

«Офісні комплекси та окремі задачі» — контроль за виконанням доручень, обробка кореспонденції та інше.

Здійснено щоденне видання (актуалізація) «Електронного інформаційного бюлетеня».

Весь процес законотворення в умовах впровадження комп'ютерної технології розподіляється на 100 послідовних технологічних операцій, які складають дев'ять етапів. Такими етапами є: підготовка і розробка законопроектів, їх підготовка та оформлення, реєстрація та внесення даних у комп'ютерну базу даних, збирання пропозицій, порівняльний аналіз та підготовка законопроекту до першого читання. Після першого читання проводиться підготовка до другого, в разі потреби — і до третього читання. Тобто на основі аналізу пропозицій, колективної думки, вивчення досвіду законотворення в розвинутих країнах, порівняльного аналізу, наукової експертизи, розрахунків, прийняття закону супроводжується аж до підготовки кінцевої редакції закону, а після підпису Президентом України здійснюється завершальний етап — реєстрація закону та завантаження в еталонну базу даних, у яку також щоденно завантажуються підзаконні акти. Отож з комп'ютерного конвейєра сходить і оперативно розповсюджується в Україні та за її межами нормативно-правова база держави.

А скільки часу відповідальних працівників апарату витрачалося на рутинні операції, складання довідок, порівняльних таблиць з кожного законопроекту! Впровадження програмного комплексу «Законотворець» дало можливість автоматизувати цю трудомістку роботу, а вивільнений час фахівці використовують для зосередження над змістом документів.

Об'єднувальною складовою системи є комп'ютерна мережа Верховної Ради України, яка передбачає забезпечення можливості доступу до різноманітних ресурсів мережі незалежно від фізичного місця перебування користувача. Вона є однією з найбільших серед діючих в органах державної влади. Мережа розгалужена у восьми будинках Верховної Ради і об'єднує близько 400 робочих станцій. Крім того, за допомогою оптоволоконних, радіорелейних та телефонних ліній система пов'язана з адміністрацією Президента України, Кабінетом міністрів України, Верховним судом, прокуратурою, міністерствами та іншими організаціями і установами. Комп'ютерна мережа Верховної Ради України має доступ до міжнародної мережі Internet, що дає можливість збору різноманітної інформації і надання послуг.

Налагоджено обмін інформацією з міністерствами, відомствами, організаціями та установами з питань законотворчої та правозастосовної діяльності (близько 3 тисяч постійних абонентів в Україні). На запити абонентів система щоденно видає потік інформації, еквівалентний кільком сотням тисяч сторінок друкованого тексту.

Потоки інформації різноманітні. Наприклад, співпраця Управління комп'ютеризованих інформаційних систем та мереж Секретаріату Верховної Ради України з Національною бібліотекою України ім. В. Вернадського НАН України дає змогу вдосконалювати інформаційне обслуговування законотворчого процесу та забезпечувати оперативне ознайомлення науковців Національної академії наук України з новими нормативно-правовими актами, іншими фондами інформації. Крім того, Президія НАН України в національній бібліотеці створила службу інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, яка використовує дані системи інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності Верховної Ради України при підготовці аналітичних матеріалів для державних установ.

Україна є учасницею проекту міжнародної системи правової інформації (ГЛІН), завдяки якій надається можливість світовому співтовариству мати доступ до українського законодавства, а українській стороні —доступ до зарубіжного. Свідченням розширення міжнародних зв'язків є подячні листи з парламентів, посольств та від інших користувачів.

Систему інформаційно-аналітичного забезпечення неодноразово було представлено Управлінням комп'ютеризованих інформаційних систем і мереж Секретаріату Верховної Ради України на міжнародних спеціалізованих виставках «Інформатика і зв'язок», конференціях, семінарах. Система викликала великий інтерес фахівців, особливо різноманітність її програмних засобів, організації та технології обробки даних, доступу користувачів до еталонної бази нормативно-правової інформації.

Державне агентство України з авторських і суміжних прав видало свідоцтва про державну реєстрацію прав автора на систему в цілому 26 березня 1996 року та на окремі інформаційно-аналітичні комплекси, зокрема 20 січня 1997 року — на інформаційно-пошукову систему «Право», 27 лютого 1998 року — на колекцію баз даних «Електронний інформаційний бюлетень» та інші доробки.

Використання комп'ютерних технологій істотно змінило характер діяльності парламенту, його апарату, осучаснило роботу в наближенні до світового рівня. Нові комп'ютеризовані комплекси сприяють підвищенню рівня обгрунтованості рішень, гласності, вони дають можливість користувачам мати миттєвий доступ до матеріалів законотворчого процесу та відповідних фондів інформації. Система інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності позитивно вплинула на роботу апаратів центральних органів влади, обласних, районних та інших структур державної влади, на рівень поінформованості, правової освіти.

До цього слід додати, що система значно знизила трудомісткість законотворчого процесу, скоротила технологічний цикл, про що свідчать значні перехідні переліки підготовлених законопроектів на розгляд у залі засідань. Тільки впровадження системи «Рада», що автоматизувала процес підрахунку голосів, скоротила затрати часу в 60 разів для одного голосування, а це в перерахунку на рік роботи становить економію майже три тисячі вивільнених годин для іншої діяльності народних депутатів. Подібне зниження трудомісткості та прискорення обробки потоків інформації мають місце і в інших підсистемах, системах і комплексах.

Отже, в сучасному вигляді система інформаційно-аналітичного забезпечення, крім автоматизації процесів законотворення, виконує завдання з розширення відкритості перед світом, повнішого використання його набутків у демократизації суспільства, гармонізації нашого законодавства з міжнародним.

У цілому можна зробити висновок, що колектив Секретаріату Верховної Ради України разом з Інститутом проблем математичних машин і систем НАН України та іншими науковцями створили та запровадили оригінальну комп'ютеризовану інформаційно-аналітичну систему світового рівня, яка є базою формування єдиного інформаційно-правового простору держави, а провідні автори цілком заслуговують присудження Державної премії України в галузі науки і техніки 1998 року.

Микола ЧУМАЧЕНКО,
академік НАН України.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Виїзна редакція «Голосу України» за листами читачів у гірських районах Чернівецької області

Красиво в горах,

(Початок на 1-й стор.).

ТРЕБА ВІДДАТИ належне обласним керівникам — вони терпляче трясилися на благеньких гірських дорогах, разом з журналістами ковтали шляхову пилюку і задихалися від неймовірної того дня спеки. Все це, певно, допоможе їм глибше відчути проблеми краю, про які писали нам горяни...

І не тільки писали. Вони зупиняли нас, і керівникам, найчастіше голові облдержадміністрації, доводилося тут-таки давати відповіді.

«Планірка» над Черемошем

В'їжджаємо в село Розтоки. Це одне з наймальовничіших сіл у Путильському районі. Свого часу ним була захоплена Леся Українка під час мандрівки на Буковину. Село розкинулося в глибокому каньйоні, пробитому колись бурхливими водами оспіваного Черемошу.

Сам Черемош і підказав нашим предкам назву села — Розтоки: тут гірська річка розтікається на кілька рукавів.

Наші машини зупинила група місцевих мешканців. Люди нагадували розтривожений вулик. Обступивши нас, вони розповідали про лихо, що спіткало сільчан долішніх кутів після шквальних грозових дощів, що пронеслися над Карпатами. Як з'ясувалося, переповнений каламутними водами Черемош розмив частину берега. Вода відрізала від суходолу десятки людських осель. Подекуди вона почала підмивати фундаменти жител, господарських споруд. Це створило багато незручностей для горян. Без пасовищ залишилася худоба — основне джерело харчів для гуцулів, оскільки орної землі тут практично немає.

До того ж, селом хтось пустив поголос, що влада відмовилася брати на себе затрати, що, мовляв, для ліквідації небезпеки треба збирати кошти з людей.

Голова облдержадміністрації заспокоїв людей. А потім, обходячи воду та стрибаючи з каменя на камінь, ми всі пішли до місця події. Зовні Черемош не такий уже й страшний, навіть сумирний. Та коли у зливу в нього спадають гірські потоки, він шаленіє...

Дика вода вдарила у переплетені металевою сіткою камені — не подужала. Тоді вона штурхонула колишній берег і таки вирвала шмат, розмила. І пішла частина річки у колишнє русло. А там люди давно побудувалися...

Біля вирви відбулася своєрідна виробнича «планірка», на якій керівники області намітили, як ефективніше зарадити справі. Після цього Теофіл Бауер сказав горянам:

— Вирву залатаємо. Це обов'язок влади. Ніяких грошей не треба збирати. Але село теж не має стояти осторонь. За підмогу будемо вам вдячні. Роботи доручаю провести силами працівників управління облавтодору. До речі, керівник цього підрозділу Євген Іванович Кривий — депутат обласної ради від вашого виборчого округу. Йому, як то кажуть, і карти в руки.

Без дороги нема світу

Подальший наш маршрут — до високогірного села Товарниця.

Шляхове полотно, що в'ється під крутосхилом чи й прямовисними скелями, стихія розмила, а то і зовсім скинула у провалля, дном якого протікає річка Товарниця.

Люди страждають. Нема змоги завезти в село хліб, овочі, пошту. Горяни змушені пішки долати чималу відстань, аби прикупити харчів у сусідніх Розтоках.

За півкілометра наш «уазик» зупинила жінка з клунками в руках і за плечима. Разом з нею піднімався і хлопчик — її син, теж нав'ючений торбами.

Ми підвезли їх. Але лише кількасот метрів. Далі дороги нема. Натомість — зяюча вирва. Лавина води ударила з гір і знесла шмат дороги у річку.

А людям до Товарниці ще дванадцять кілометрів. І весь час д'горі, як кажуть на місцевому діалекті.

Євгенія Томнюк (так звали жінку) мусить терпіти ці муки. Адже вдома гуцульську мадонну чекають десять ротів.

Зустрівшись із головою облдержадміністрації, вона не зняла гвалту, не сперечалась, а спокійно сказала:

— Треба діяти. Без дороги ми, як без рук.

Теофіл Бауер, який добре знає проблеми села, пообіцяв, що шлях до Товарниці буде відроджено.

Але, знову-таки, на відновлювальні роботи вимагається багато коштів. Бо уразливу ділянку слід одягти в бетонну сорочку, закріпити міцними палями, а вже потім настелювати шляхове полотно.

У селі Усть-Путила, де Черемош завертає на Івано-Франківщину, ми знову відхилилися від маршруту і, долаючи вибоїни та круті віражі, подалися у бік села Бісків. Тут перед нами постала майже аналогічна картина — стихія «проковтнула» добрячий шмат єдиної в цих місцях дороги. Відрізаними від світу опинилися сотні людей, серед них полонинники, лісоруби, заготівельники лікарських рослин, грибів, чорниці.

Життя вимагає свого. Люди якось пробиваються через бездоріжжя. Ми бачили, як хлопці-гуцули, почухавши потилиці перед вирвою, повернули своїх коників з дороги прямо в гірський потік, щоби потім знову вибратися на дорогу.

Зовні навіть красиво — гірський потік, смереки, бризки сонця і води з-під копит... А насправді — то велика мука і для людей, і для гуцульських коней.

Найвідчутнішого удару зазнала регіональна економіка. Адже через відсутність дороги припинився вивіз найбільшого багатства горян — ділової деревини.

Щоправда, це одразу збагнула місцева влада. І в день нашого приїзду сюди було перекинуто екскаватор, який почав засипати вирву в шляховому полотні.

Виїжджаючи з Товарниці, ми побачили вражаючу картину: по дну прірви, руслом бурхливого потоку рухався лісовоз. Відчайдушний водій ризикнув провезти деревину у такий спосіб.

У глибокому каньйоні височіла крута, майже прямовисна скеля, на її гострому шпилі росла струнка красуня смерічка. І ми, журналісти, зійшлися на думці: оте терпеливо-незнищенне древо нагадує людей цієї землі, що тримаються за неї своїм корінням.

Де подітися з м'ясом?

Скажете, дивна проблема. А горянам вона допікає.

Напередодні нашої акції до корпункту зателефонував Степан Жебчук із села Малий Дихтинець. Ось що він сказав:

— Добру справу задумали в Путильському районі —спорудити м'ясокомбінат. Це підприємство розв'яже руки людям. Адже худоби вони вирощують багато, а здати її на переробку не мають куди. Уже чимало літ возимо маржину (маржина на гуцульському діалекті — худоба. — **Авт.**) в Чернівці. Але це клопітно, та й дуже далеко. До того ж, керівництво Чернівецького м'ясокомбінату вкрай незадовільно розраховується за здану худобу. Мій родич, наприклад, відвіз туди двох бичків і вже більше року не може отримати гроші.

На жаль, така картина спостерігатиметься ще, мабуть, довго, бо роботи на спорудженні м'ясокомбінату загальмувалися. І це дуже прикро, бо об'єкт має високу будівельну готовність.

Чи не міг би «Голос України» втрутитися в ситуацію?

На цю тему надійшла на корпункт і скарга від групи мешканців Малого Дихтинця.

Тому ми не обминули згаданий довгобуд.

Правду говорили наші читачі — робіт на м'ясокомбінаті залишилося обмаль.

— То чому не вводите об'єкт в експлуатацію? —запитав Теофіл Бауер присутнього на майданчику куратора будови, начальника управління сільського господарства Путильської райдержадміністрації Петра Чепіля.

Виявилося, треба тисяч з тридцять гривень.

— Пільгову позику ви неодмінно одержите, — сказав Теофіл Бауер і тут же звернувся з проханням знайти кошти до начальника облфінуправління облдержадміністрації Геннадія Кміти.

Принагідно обласний керівник добряче «вичитав» районних можновладців за незадовільний стан під'їзної дороги до споруди і зажадав від них конкретних дій.

Петро Чепіля детальніше розповів нам про проект:

— Переробні потужності силами одного колгоспу чи селянської спілки звести й утримувати на балансі в наш час складно. Тому ми вирішили скооперувати зусилля. Тим більше, що маємо вже певний досвід міжгосподарської кооперації. На терені регіону упродовж багатьох літ діє фабрика з переробки вовни, яка утримується кількома господарствами. Зірок з неба нині вона не зриває, але протистоїть економічним негараздам. Мало того, підприємство зуміло зберегти народні ремесла, поглибити традиції килимарства, ліжникарства, кушнірства, які здавна культивувалися в нашому гірському краю. Фабрика дає вагому прибавку до районного бюджету. Сподіваюся, що м'ясокомбінат теж стане його донором.

Хоча слід зазначити: кілька років тому в районі було 26—28 тисяч голів овець, тепер 6—8 тисяч.

Ще одна дорога. В Європу

Кілька годин ми згаяли на те, щоб дістатися високогірнішого населеного пункту Путильщини —селища Селятин, що межує з Румунією.

З верховини нам відкрилася дивовижної краси картина —покриті синювато-сизою димкою гори, схожі на богатирські шоломи, копички сіна на полонинах, акуратні дерев'яні будиночки.

Ми прибули на одну з прикордонних застав, де було відкрито пункт спрощеного переходу кордону з Румунією. Для місцевих мешканців — це мов манна небесна. Адже до обласного центру звідси більше сотні кілометрів. Їхати в таку далечінь за товарами чи продовольством дуже накладно. А румунське село Ульма — під боком.

Та до повного щастя селятинцям далеко. До пункту спрощеного переходу держава не спро-

та жити гірко

моглася прокласти належної дороги. От і доводиться долати цей відрізок не на автомашинах, а пішки. А з румунського боку вже настелено добротну асфальтівку.

Капітальна дорога могла б добре прислужитися і людям, і державі. Звідси відкривається найкоротший шлях до країн Східної і Центральної Європи. Ця магістраль спроможна помітно пожвавити взаємовигідний товаропотік.

Виграла б від цього й сусідня Івано-Франківщина, яка, до речі, вже почала прокладати мостовий перехід через Черемош на буковинський бік.

Потрібні фінансові ін'єкції з боку держави. Однак уряд дав зрозуміти керівництву Буковини, що найближчим часом коштів не буде.

Прокоментувати ситуацію ми попросили начальника обласного управління «Облавтодору» Євгена КРИВОГО:

— Спершу хотів би зупинитися на проблемах ліквідації стихійного лиха, яке цього року завдало Путильщині надзвичайно великих збитків. Область самотужки неспроможна взяти на себе цей тягар. Вона заледве виділила нам п'ятнадцять тисяч гривень, тоді як потрібні мільйони. Держава не дала жодної копійки.

Стосовно будівництва дороги до пункту спрощеного переходу «Селятин — Руська». Керівництво області вважає за доцільне виконати роботи за тимчасовою схемою, тобто дорогу буде збудовано в гравійному варіанті. Аби хоч трохи компенсувати затрати, тут буде введено місцевий збір за користування шляхом.

Але це не вихід. Така магістраль украй потрібна державі, до того ж вона швидко окупиться. Не треба забувати, що завдяки дорозі невпізнанно зміниться економіка гірського краю.

Чому наша нафта — не наша?

Чимала читацька пошта надійшла на корпункт на давню і дуже болісну для горян тему: чому їх відсторонено від використання природних ресурсів, зокрема нафтових, якими багата ця земля.

Суть проблеми. Свого часу поблизу села Лопушна Вижницького району геологи відкрили перспективне нафтове родовище.

Геологи передали в експлуатацію чотири свердловини, добовий дебіт яких становить понад 100 тонн сирцю. Уряд призначив їхнім господарем сусідів з Надвірнянського нафтопереробного об'єднання Івано-Франківської області. Вони транспортують звідси сировину на свої потужності й переробляють її на бензин та інші побічні продукти. Буковина, окрім незначної частки з переробленого, нічого не одержує. Тому обласна держадміністрація резонно ставить запитання уряду: чому обійдено інтереси області, чому регіон, на території якого перебуває родовище, опинився в ролі пасинка? Але Кабмін не прислухається до голосу «знизу».

Велику зацікавленість у цьому має передовсім Вижницький район. Якби родовище перейшло в його підпорядкування, то регіон одержав би надійне джерело доходів. Ось що сказав з цього приводу голова Вижницької райдержадміністрації Олексій ЧЕПІЛЬ:

— Ми вважаємо, що Лопушнянське родовище має бути під нашим безпосереднім контролем. І тоді було б тут більше порядку і в його експлуатації, і в охороні навколишнього середовища. Адже, ніде правди діти, наші сусіди не дуже переймаються цим, не раз завдавали йому шкоди. Нас такі факти особливо турбують, адже йдеться про унікальний природний резерват — Буковинські Карпати, легені Європи. Ми сподіваємося, що уряд таки прислухається до нас.

Сподівається на це і «Голос України». Ділити щедрий нафтовий «пиріг» без господарів надр не годиться.

Є таке розпорядження

Одразу після виїзду в райони та обговорення підсумків на нараді в Путивлі Чернівецька облдержадміністрація оприлюднила через місцеву пресу, радіо й телебачення розпорядження під № 429-р «Про окремі питання поліпшення соціально-економічного стану Путильського району». Ось що намічено зробити уже найближчим часом, аби горянам жилося не так гірко.

— Фінансове управління облдержадміністрації надасть Путильському району дотацію на погашення заборгованості у заробітній платі та соцвиплатам у розмірі 50 тисяч гривень, позику на проведення невідкладних робіт з ліквідації наслідків повеней в розмірі 15 тисяч гривень;

— управління сільського господарства і продовольства, з питань економіки та власності облдержадміністрації спільно з фінансовим управлінням підготують документи для укладення угоди про надання кредиту Дихтинецькому міжгосподарському м'ясокомбінату на поставку м'яса та м'ясопродуктів бюджетним установам області;

— обласне управління «Облавтодор» почне проектування та виконання робіт з облаштування пункту пропуску через державний кордон України в селі Руська за скороченою схемою, спільно з фінансовим управлінням облдержадміністрації підготує пропозиції з відшкодування понесених затрат шляхом встановлення плати за проїзд;

— управління капітального будівництва та освіти облдержадміністрації підготують завдання на перепроектування незавершеного будівництва Селятинської загальноосвітньої школи з метою поетапної здачі в експлуатацію окремих корпусів, починаючи з другого півріччя 1999 року тощо.

Голос горян почуто в Києві

Сталася ще одна подія, причетна до акції «Голосу України». Голову Чернівецької обласної ради Івана Шилепницького прийняв Голова Верховної Ради України Олександр Ткаченко. В розмові йшлося про те, як втілюються принципи місцевого самоврядування на терені буковинського краю. Водночас Іван Шилепницький повів мову й про проблеми гірських районів області, зокрема Вижницького й Путильського, наголосив, що в цих регіонах фактично не діє Закон України «Про статус гірських населених пунктів в Україні».

Олександр Ткаченко доручив відповідним комітетам Верховної Ради України вжити належних заходів, щоб чинне законодавство запрацювало на людські інтереси.

— Які, на вашу думку, гарантії, проголошені законом, не діють? — запитали ми в Івана Шилепницького.

— Треба визнати, — сказав голова облради, — що цей важливий і вкрай потрібний для горян закон не став для них рятівним кругом. Держава проголосила, що вона гарантує постійне виділення бюджетних коштів на розвиток і зміцнення матеріально-технічної бази пасажирського транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, електричних мереж, систем теле- і радіотрансляції, газифікації та розробки місцевих газових і нафтових родовищ, освіти, охорони здоров'я, культурно-побутового та торговельного обслуговування, а також фінансування заходів для поліпшення родючості земель, розвитку та використання туристичних, рекреаційних і лікувальних можливостей гірського регіону. Та, на жаль, це поки що залишилося декларацією.

Не виконується й такий рядок закону — громадянам, що працюють, проживають або навчаються на території населеного пункту, якому надано статус гірського, передбачено збільшувати на 20 відсотків розміри державних пенсій, матеріальної допомоги.

На контролі «ГУ»

«Голос України» бере під контроль проблеми, порушені в листах:

1. Будівництво доріг у Путильському та Вижницькому районах, у тому числі й автошляху, що повинен пролягти до пункту спрощеного переходу через державний кордон «Селятин—Руська»;

2. Завершення будівництва та введення в експлуатацію потужностей міжгосподарського м'ясокомбінату в Малому Дихтинці Путильського району.

Газета систематично висвітлюватиме хід вирішення цих питань. Листи і скарги, одержані корпунктом від мешканців Путильського й Вижницького районів, будуть найближчим часом розглянуті відповідними службами облдержадміністрації.

Спасибі за журналістську підтримку

Висловлюємо щиру вдячність засобам масової інформації Буковини, які розповіли про акцію «Голосу України». Особливо вдячні журналісту облтелерадіомовної компанії Петру Голопапі та оператору Віктору Верхоляку. Цей творчий дует надав розголосу про акцію «ГУ» через республіканське телебачення.

Приїжджайте до Вижниці!

Тут відкрився центр історії, культури та побуту Вижницького району. Його на своєму балансі утримує місцеве відділення товариства «Просвіта».

При центрі діє краєзнавчий музей, а також виставковий зал, у якому експонують свої роботи умільці регіону. Тут проводять свої творчі звіти тутешні літератори.

Притулок для одиноких

У селищі Берегомет Вижницького району з ініціативи обласного товариства Червоного Хреста та місцевої райдержадміністрації відкрито притулок для самотніх людей похилого віку. При цьому закладі діє також оздоровниця, де можна підлікуватися.

Від телеграми до краму

Чернівецька дирекція підприємства електрозв'язку «Укртелеком» почала переоснащувати сільські поштові відділення. Відтепер у цих приміщеннях спільно з поштою діятимуть і торговельні заклади.

Перше таке комбіноване поштове відділення відкрилося недавно в селі Плоска Путильського району.

До кінця року в області відкриється вісім реформованих поштових відділень.

Відпочинок під смереками

У мальовничому гірському куточку поблизу села Виженка Вижницького району успішно функціонує обласний пансіонат матері і дитини. До послуг пацієнтів зручні котеджі, лікувальні процедури.

Улітку основний контингент пансіонату — діти й матері з населених пунктів Буковини, що зазнали радіаційного забруднення.

Карпати здобули природоохоронний статус

У реєстрі державних природоохоронних зон з'явилася нова заповідна зона — Вижницький національний парк. Завдяки цьому взято під опіку велику територію Буковинських Карпат з унікальним рослинним і тваринним світом.

Подорожували спеціальні кореспонденти «Голосу України» Василь БАБУХ, Іван ІЛЛЯШ, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ. Фото Василя БАБУХА.

Володимир ВАСИЛЬЄВ, політолог

Роздуми безнадійного оптиміста

За людськими вимірами дев'ять місяців — термін невеликий. Саме стільки часу минуло від фактичного початку виборчої кампанії до того моменту, коли процес народження Верховної Ради України 14-го скликання завершився обранням її керівництва. Народні депутати, знесилені тривалими муками «пологів», спромоглися під завісу з додержанням належних формальностей прийняти бюджетну резолюцію і з почуттям виконаного обов'язку вирушили на відпочинок. Президент, якому парламентські вибори, либонь, добряче попсували нерви, також залишив тимчасово дзвінку від спеки і будівельної техніки столицю. Вірний правилу поєднувати приємне з корисним, він переніс свій робочий кабінет на узбережжя Чорного моря. За всіма прикметами настав серпень —традиційний час затишшя в політичному житті країни.

Мабуть, уперше за довгі місяці у всіх, хто так чи інакше пов'язаний з політикою, з'явилася можливість спокійно осмислити події, що відбулися, оцінити досягнення і втрати, накреслити плани на найближче майбутнє. Приводів для цих глибоких роздумів більш ніж досить.

Для кого політика — хобі?

Треба сказати, що, попри усталений в нашому суспільстві скептицизм, з новим парламентом багато хто в Україні пов'язував і пов'язує великі сподівання, хоча б уже тому, що вперше формування його складу відбувалося з участю політичних партій. Цим же почасти можна пояснити і той факт, що нині, аналізуючи підсумки болісного процесу народження Верховної Ради 14-го скликання, увагу приділяють, головним чином, з'ясуванню того, кому з партійних вождів і наскільки пощастило задовольнити свої політичні амбіції і реалізувати партійно-групові інтереси. Народні депутати, політичні діячі різних рівнів і орієнтації, численні спостерігачі здобули можливість повправлятися у трактуванні хитромудрих і динамічних комбінацій у розстановці політичних сил як у самій Верховній Раді, так і у зв'язці «президент — парламент — уряд». У з'ясуванні, хто з ким і проти кого дружить, хто підходить на ту чи іншу посаду і що з того матиме. І, звичайно, як усе це позначиться на наступних президентських виборах.

Для політологічного аналізу все це справді важливо й цікаво, оскільки політика завжди персоніфікується в конкретних постатях, а її суб'єктами є певні державні структури, партії та соціальні групи певної міри спільності. Крім того, розглядувані процеси такі складні і багато в чому ще незвичні, що для їх осмислення важливі будь-які спостереження й висновки. Однак у всьому цьому є момент, який насторожує.

Численні заяви й оцінки, що пролунали під час і одразу після формування парламенту та обрання його керівництва, з акцентом на смакування справжніх і вигаданих інтриг, які лежали в їх основі, підспудно зміцнили і без того наявну в народі думку: політика —то хобі вузького кола осіб, які заклопотані лише тим, щоб посісти в суспільстві перші місця. А народні депутати про інтереси решти громадян і держави загалом говорять лише у відведений регламентом час і при ввімкненому мікрофоні. Причому вирішальну лепту у створення такого іміджу внесли самі парламентарі —звичайно, не без допомоги засобів масової інформації та деяких представників владних структур, які брали безпосередню або опосередковану участь у виборчій кампанії.

Констатуючи цей факт, зазначу: така думка про вищий законодавчий орган держави, а отже, й відповідна реакція інших гілок влади та електорату на всі його дії переважатимуть у нас, аж поки сам парламент не доведе на практиці свою дієздатність і не виправдає сподівання громадян на зміну життя на краще.

Але отут і постають ті питання, відповіді на які не такі очевидні, як хотілося б. У своїй постановці вони досить прості: чи має новий парламент можливості зробити все необхідне для ефективного розв'язання покладених на нього завдань? Якщо має, то які, і чи зможе він їх реалізувати?

Спробую на базі доступної для мене інформації пошукати відповіді.

До питання про структуризацію

Для початку нагадаю, що перехід до змішаної виборчої системи був зумовлений прагненням сформувати такий парламент, склад якого найкраще відбивав би реальну структуру суспільства, а отже, й інтереси основних соціальних груп населення. За задумом, це, з одного боку, відповідає завданню утвердження в Україні засад демократії, а з другого — має надати законотворчому процесові належної спрямованості й динамізму.

Як і передбачалося, під час парламентських виборів відбулася своєрідна селекція партій, що висунула на перший план лише ті з них, які тією чи іншою мірою виражають основні інтереси громадян України. Це був крок, який визначив вектор подальшої структуризації парламенту, що відбувалася в процесі обрання голови, його заступників і керівництва комітетів Верховної Ради.

Не повторюючи вже відомі дані щодо кількісного представництва парламентських фракцій, хочу привернути увагу до такого факту. Протягом двох місяців роботи під час складних процесів «притирання» в парламенті утворилася певна рівновага, що не дозволяє говорити про наявність якоїсь сталої більшості. Водночас перебіг першої сесії засвідчив реальну можливість формування ситуативної більшості для розв'язання конкретних питань. І цей факт, на який уже звернули увагу серйозні політики, вимагає свого пояснення. Передусім пояснення передумов виникнення такої більшості.

Ризикну припустити, що передумови слід шукати в тій царині, яку багато хто розглядає нині як основу для конфронтації, а не об'єднання депутатів. Річ у тім, що за всієї різноманітності прилюдно заявлених ідеологічних поглядів і партійно-політичних настанов парламентаріїв (за винятком хіба що найрадикальніших і найортодоксальніших) переважна більшість із них виявилася схильною під час прийняття рішень до позитивного сприймання передусім соціал-демократичних орієнтирів. В їх основі лежить принцип, кажучи словами Євгена Марчука, громадського прагматизму і загальнонаціональної доцільності. Підтвердженням цього є не тільки факт обрання заступником голови Верховної Ради Віктора Медведчука, одного з провідників СДПУ(о), і перебіг дискусій навколо такого серйозного документа, як бюджетна резолюція, а й відверті заяви лідерів низки фракцій про свої симпатії до ідей соціал-демократії.

Звичайно, не всі народні обранці змогли чи зможуть піднестися у своїй оцінці політичних реалій вище рівня групових інтересів або особистих амбіцій. Однак зазначена тенденція, відбиваючи, очевидно, ідейно-політичну еволюцію, яка відбувається в суспільній свідомості загалом, дає надію на те, що проблема ситуативної більшості в парламенті може бути успішно розв'язана. Саме на підставі прагматизму і загальнонаціональної цілеспрямованості.

Безперечно, все це, з одного боку, можна віднести до позитивів фракцій СДПУ(о) та українізації соціал-демократії загалом, а з другого — покладає на неї особливу відповідальність за участь у встановленні балансу інтересів фракцій і груп, тонкому настроюванні законотворчої політики парламенту, надто ж напередодні президентських виборів. Втім, серйозність намірів, уміння лідерів фракції соціал-демократів знаходити спільну мову з представниками різних політичних сил не викликає сумнівів. Так, приміром, і народні депутати, і політологи помітили здатність Віктора Медведчука у спілкуванні і з колегами по парламенту, і з представниками виконавчої влади, в оцінках і рішеннях із найскладніших питань керуватися не емоціями, не симпатіями чи антипатіями, а виключно інтересами справи. Мабуть, саме ця його риса й відіграла визначальну роль під час обрання заступників голови Верховної Ради.

Про профпридатність депутатів

Наскільки ж новий парламент підготовлений з професійного погляду до розв'язання покладених на нього законотворчих завдань?

Провідну роль у ньому відіграє цілком окреслене коло осіб, які мають солідний досвід законотворчої роботи і господарсько-організаційної діяльності, нагромаджений протягом минулих років, депутати з чітко вираженим державним рівнем мислення. Саме вони очолили Верховну Раду та її комітети. За будь-яких нюансів ставлення до них як до представників різних політичних сил не можна не віддати належне їх професійним якостям.

У цьому плані показово, приміром, те, що у керівництві Верховної Ради представлені Олександр Ткаченко, який поєднує в собі достеменне знання механізмів і принципів роботи вищих органів виконавчої і законодавчої гілок влади, член найчисленнішої парламентської фракції, учений-історик Адам Мартинюк і досвідчений юрист Віктор Медведчук. Останній, скажімо, — доктор юридичних наук, підприємець, який багато чого зміг досягти у невдячній, на наші часи, сфері бізнесу. Він зумів піднести діяльність Спілки адвокатів України до рівня державної значущості, нарешті, це — єдиний з народних депутатів, хто на попередніх і на цих виборах до Верховної Ради здобув понад 90% голосів виборців.

Таке поєднання ділових якостей дозволяє віднести Віктора Медведчука до найперспективнішої частини політиків нової формації, політиків, які визначають лице нового парламенту України.

Відзначені дві якісні характеристики нового парламенту: схильність до міжфракційного консенсусу і прийнятний для даного моменту ступінь «профпридатності» депутатського корпусу, помножені на рівень його відповідальності за долю країни, що стоїть на краю прірви, — судячи з усього, здатні подолати можливий радикалізм і непрофесіоналізм певної частини депутатів. Тому й беру на себе сміливість твердити, що Верховна Рада 14-го скликання має необхідні можливості для ефективної і плідної роботи.

Така оцінка нової Верховної Ради може здатися комусь надміру оптимістичною і передчасною. Адже між можливістю й дійсністю інколи лежить нездоланна прірва. Тому було б невірно обмежуватися лише констатацією можливостей парламенту без урахування того, за яких умов вони можуть бути реалізовані. Гадаю, що з усієї сукупності таких умов треба виділити передусім і головним чином ті, що їх визначає характер відносин у системі «Президент — Верховна Рада — Кабінет міністрів».

Давайте жити дружно

З огляду на минулий досвід всі представники цієї системи погоджуються з твердженням, що динамізму роботі і законодавчої, і виконавчої влади може надати лише реалістичність і прагматизм зайнятої ними позиції і досягнення на цій основі компромісу між ними. Не випадково три перші особи держави — Леонід Кучма, Олександр Ткаченко і Валерій Пустовойтенко — визнали за потрібне у своїх виступах після завершення роботи першої сесії Верховної Ради наголосити саме на цьому принциповому моменті і заявити про свою готовність до досягнення взаєморозуміння і налагодження конструктивних ділових стосунків. І, судячи з усього, за цими заявами стоїть не тільки протокольний обов'язок державних діячів, а й їхнє щире бажання розв'язати тугий вузол нагромаджених суперечностей.

Однак на нашій пам'яті таких заяв було вже зроблено чимало. Ними супроводжувалися всі важливі події у політичному житті країни — чи то прийняття Конституційного договору, нової Конституції України, чи то призначення чергового прем'єра. Проте конфлікт у верхніх ешелонах влади протягом усіх останніх років не згасав і зрештою перетворився на затяжну й безплідну боротьбу з будь-якого приводу і без обнадійливих перспектив як для протиборчих сторін, так і для країни в цілому. І тепер без з'ясування суті й причин цього конфлікту сподіватися на його благополучне розв'язання важко.

Очевидно, що передумовою і водночас наслідком перманентного конфлікту двох гілок влади є невирішеність основних проблем і суперечностей перехідного періоду, глибока системна криза, що дедалі більше відсуває у часі перспективу виведення України на шлях економічного й соціального поступу.

Що ж потрібно для того, щоб усунути причини конфронтації гілок влади або хоча б звести до мінімуму її негативні наслідки для країни?

На моє глибоке переконання, для цього президентові, Верховній Раді, урядові передусім слід визнати: без реального плану виходу з економічної, соціальної та політичної кризи, без цілісної, глибоко обгрунтованої і чітко сформульованої програми реформ неможлива продуктивна і злагоджена робота всіх гілок влади. А отже, неможливе подальше просування вперед. При цьому всім час зрозуміти, що сьогодні Україна вступила у таку стадію розвитку, коли її майбутнє багато в чому залежить від оперативності прийняття стратегічних і тактичних рішень на державному рівні.

Слід також визнати, що можливість знайти такий шлях трансформації суспільства, який не вимагав би великих втрат і різких змін, в Україні втрачено. І відверто заявити про те, які додаткові жертви ми тепер маємо понести для виходу з глухого кута. Та головне полягає у визнанні того факту, що неможливо вийти на шлях економічного зростання, віддаючи перевагу проїданню перед нагромадженням, і що за нинішніх умов курс на соціально орієнтовані реформи не залишає надій на високі темпи економічного зростання в найближчому майбутньому.

Гадаю, що досягнення одностайності й розуміння реально існуючих вихідних передумов нашого просування вперед, умов, механізмів і кінцевої мети перетворень може й повинне становити ті підвалини, на яких буде досягнуто компромісу між гілками влади під час розв'язання всіх інших питань. Наголошу: це буде компроміс не стосовно мети, а стосовно методів досягнення спільної мети, що цілком реально навіть з урахуванням полярності політичних поглядів усіх активних учасників цього процесу. У кожному разі, будемо сподіватися саме на такий розвиток подій. Всі інші варіанти можуть бути просто згубні.

***P. S.** 1 вересня кількість депутатів, що припадає на один квадратний метр залу пленарних засідань Верховної Ради, знову сягне критичної маси. Що чекає нас —керована реакція діловито налаштованих політиків чи війна на знищення? Поживемо — побачимо. Недовго вже залишилося...*

Олександр КРЕМКО, журналіст

Якщо на селі є господар

Нині у Доманівському районі тільки й розмов про Молдованенка: «От Молдованенко як будується, от Молдованенко відновив птахофабрику»... І навіть на цьогорічних жнивах усі рівнялися на шевченківців і за темпами збирання, і за врожайністю. По 24 центнери зерна з гектара зібрали механізатори КСП імені Т. Шевченка. Показник для нинішнього посушливого літа високий.

А приймав Михайло Олександрович господарство, яке по суті «лежало». Проте він не пішов шляхом тих, хто плаче і випрошує у держави гроші. Склав власну програму відродження усіх галузей, порадився із фахівцями, ветеранами. «Підтримуєте? Будемо працювати». І люди пішли за молодим керівником, який зробив ставку на розширення виробництва. У КСП імені Шевченка відновили птахоферму, свиноферму, збільшили дійне стадо, поставили молодняк на відгодівлю. У господарства свій млин, олійня, а зараз монтується цех з переробки молока.

Коли ожило виробництво, з'явилася можливість будувати житло. І молодь перестала дивитися у бік міста. На селі роботи вистачає, та і є де жити.

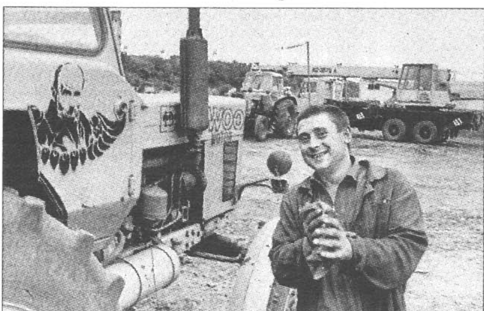
— Буде людям добре — і голові щось дістанеться, — жартує Молдованенко. А сам планує наступного року вийти на ще більшу рентабельність.

Отже, може й сільське господарство бути прибутковим, якщо на селі є господар.

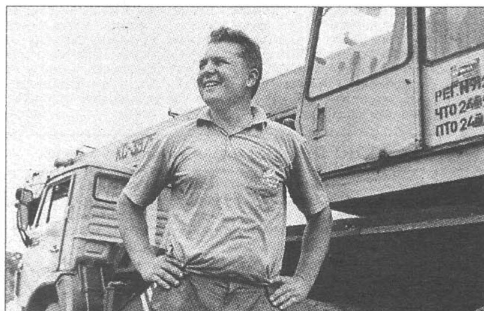
На знімках: голова КСП Михайло Молдованенко; до 800 голів свиней обслуговує Галина Цибульська; Олександр Михальчин працює на підйомному крані; механізатори Микола Руденко і Володимир Никулюк ремонтують трактори; у господарстві Ніни Волощук понад 3000 курей-несучок.

Миколаївська область.

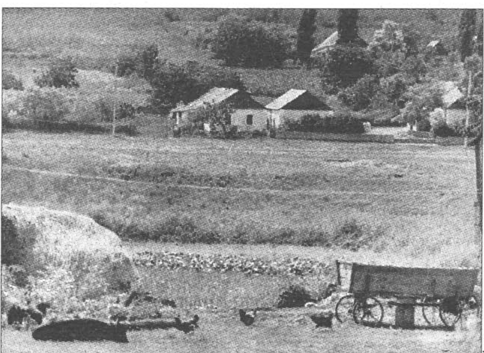
Фото автора.

За наше жито нас іще й бито

ПРАЦІВНИКИ ВАТ «Миколаївцемент» обурені тим, що чиниться неприхована дільба підприємства і нікого не хвилює доля людей, які створили такий «ласий» об'єкт будіндустрії.

«Голос України» (№148 за 31 липня 1998 р.) опублікував заяву 46 народних депутатів Верховної Ради України щодо подій навколо ВАТ «Миколаївцемент».

Прагнемо, щоб читачі дізналися про факти, які стосуються даного питання і є в розпорядженні створеної Миколаївською районною радою тимчасової контрольної комісії з вивчення ходу приватизації ВАТ «Миколаївцемент» та комітету громадського контролю за приватизацією цього підприємства (рішення № 18 від 19.05.1998 р.). Хочемо викласти бачення цього конфлікту працівниками заводу, мешканцями району.

Щодо заяви, яка послужила основою для прийняття відповідної постанови Верховної Ради, звертаємо увагу на деякі істотні, на нашу думку, моменти.

Початкова ціна 28-відсоткового пакета акцій ВАТ «Миколаївцемент» становила 2 млн. 268, 2 тис. грн. Куплено його було за 3 млн. 100 грн., тобто за 132,2 % початкової вартості. Крім того, «Лафарж» уже передав заводові 448 тис. грн., які пішли на часткове погашення заборгованості із зарплати працівникам підприємства. І ще протягом п'яти років французи зобов'язались інвестувати в модернізацію виробництва 15 млн. грн. (7 млн. доларів).

У грудні 1995 року АТ «Градобанк» і «Хорда ЛТД.», чиї «ущемлені» права власників закликають захистити народні депутати, придбали 41 % пакета акцій за 660 тис. грн. Тобто їм кожна акція стала у 7 (!) разів дешевше, ніж «Лафаржу».

Отримавши за безцінь наш завод, група «Градобанку» («Хорда ЛТД.», ІК «Егіда», ХК «Основа», ДТ «Градотраст» та ін.— див. газ. «Деловая неделя», № 15 від 22.06.98 р.) за два роки не здійснила жодних інвестицій, а спроба провести додаткову емісію шляхом поповнення статутного фонду була тільки маневром, бо згідно з їхніми заявами на зборах акціонерів, грошей на це у них немає.

7.02.98 року Арбітражний суд Києва порушив справу № 17/257 про визнання банкрутом АТ «Градобанк» (газ. «Урядовий кур'єр»). Нам не дуже віриться у поєднання понять банкрут і генеральний інвестор.

Фонд державного майна України подав позов в Арбітражний суд і тому, що на некомерційному конкурсі в 1995 р. група «Градобанк» зобов'язувалась інвестувати у ВАТ «Миколаївцемент» 285,5 млн. доларів, а до угоди про купівлю-продаж акцій було внесено тільки 101 млн., та й не доларів, а гривень. Тобто мала місце спроба обманути державу на 237 млн. доларів.

Якби «Градобанк» тільки взяв в оренду у держави наш завод на два роки, то й тоді сума в 660 тис. грн. мала вигляд сміховинно малої, адже за ці роки лише прибутки заводу становили майже 10 млн. грн.

За часів правління «Градобанку» виробництво скоротилося майже у три рази, і тільки в нашому районі практично залишилися без роботи 7—8 тис. чол. з понад 20 будівельних організацій, істотно залежних від ВАТ «Миколаївцемент». Модернізація заводу за рахунок інвестицій могла б реально вплинути на вирішення питання зайнятості цих людей. Нині у нас офіційно 12% безробітних (найвищий показник в області) і кількість їх зростає. Рівень прихованого безробіття у кілька разів вищий. Для нас інвестиції — це в прямому розумінні слова питання життя і смерті. Тільки цього року район пережив чотири дуже серйозні повені. Збитки становлять 8,5 млн. грн., а держава відшкодувала всього 0,2 % (20 тис. грн.). Районний бюджет на 60 % залежний від відрахувань ВАТ «Миколаївцемент». Тому його робота —практично єдина можливість вижити. А працює він заледве на 10 % своєї потужності. Висновки зробити неважко.

Зволікання з вирішенням цього питання матиме катастрофічні наслідки для стотисячного населення району, а особливо тих категорій, які живуть за рахунок бюджетних надходжень.

Розміри публікації не дають можливості сказати все, але і наведеного, мабуть, достатньо, щоб зрозуміти: страждають не «власники» а ті, хто створював цю власність, хто своїми руками, потом і кров'ю забезпечує їм прибутки.

Ми хотіли б, щоб до нас приїхали всі 46 депутатів і побачили наше життя, бо воно трохи інше, ніж можна побачити з вікна вагона чи автомобіля дорогою до Трускавця. І якщо говорити про захист прав, то, мабуть, треба захищати насамперед права трудового колективу і жителів району на виживання. А щодо захисту акціонерів, згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність», то інвесторів ми ще не бачили. Тільки сподіваємось, що вони прийдуть.

Хочемо поставити кілька питань Верховній Раді, тимчасовій слідчій комісії, структурам виконавчої влади.

Чому статутний фонд заводу, вартістю 60 млн. грн., оцінений в 1 млн. 609 тис. грн.?

Чи не цинічно віддавати його абсолютно далеким від підприємства людям за 0,66 млн. грн., та й ще потім так активно захищати їх? Адже, крім пустих обіцянок, за два роки нічого доброго «свіжоспечені» власники заводу не дали.

Як співвідносити з антимонопольним законодавством те, що група осіб отримала фактично за безцінь, пні пусті обіцянки далеко більш як 35 % цементної промисловості країни, враховуючи «надзвичайне значення для економічної безпеки держави» цієї промисловості?

Якими та чиїми капіталами контролюються ображені "українські власники" нашого заводу та ще ряду заводів України, де вони на чільних ролях (ВАТ «Балцем», ВАТ «Волинь», ВАТ «Подільський цемент», ін.)? Можливо, вони вже давно не українські?! Бо ми, наївні, вважаємо, що маємо право хоча б приблизно знати, на кого працюємо. Крім п. Жердицького В. Ю. та ще кількох осіб, не знаємо нікого. Вже якщо наш завод і подарували, то цікаво, кому і за які заслуги?

Чи так уже страшно завинила Миколаївська районна рада, яка обурилася тим, що дотепер не зареєстровано угоди про купівлю-продаж пакетів акцій ВАТ «Миколаївцемент» з 1996 року? Адже згідно з п. 4.2 та 13.1 цих угод вони повинні надійти на реєстрацію в районну раду протягом місяця з моменту підписання (5.06.96 р.). Не подані і, відповідно, незареєстровані, вони не мають жодної юридичної сили. І «власники» насправді не є власниками, що й прагне довести ФДМУ в Арбітражному суді, бо звичайні акціонери заводу порушили судову справу проти Фонду через його бездіяльність.

Іще раз про «цинізм» і мораль. Навіть сьогодні, працюючи на одну десяту потужності, ми випускаємо за добу продукції майже на 100 тис. грн. Може, ми віддамо цей свій тижневий доробок і розійдемося миром з нашими власниками!?

Була без радості любов, розлука буде без печалі. Бо такі «власники» нам непотрібні. Нам потрібні реальні інвестори. Якщо ми думаємо про своє майбутнє, майбутнє наших дітей, майбутнє України. Ми віримо, що так думає і більшість депутатів Верховної Ради, і Кабінет міністрів, і Президент України, якому, на нашу думку, час сказати своє вагоме слово і запитати, як виконуються його доручення з березня 1997 року, дані в Миколаєві Львівської області на ВАТ «Миколаївцемент».

Усі цифри і факти, наведені в публікації, мають документальне підтвердження, ми готові за них відповідати перед будь-яким судом. Хоча більше сподіваємось на людську совість і порядність. Хочемо, щоб таке саме документальне підтвердження за кожним фактом дали ті особи, які контролюють тепер «Миколаївцемент». Ще раз звертаємося до всіх, у чиїй компетенції вирішення даних питань: не відкладайте цю справу в довгу шухляду. Бо коли не вжити заходів ще до 1 грудня, завод може стати банкрутом, і тоді ділити, крім боргів, буде нічого!

Ярослав МУХА,
голова комітету громадського контролю, — від імені тимчасової контрольної комісії Миколаївської районної ради з питань вивчення ходу приватизації ВАТ «Миколаївцемент».

Миколаїв
Львівської області.

Степан ФІЛІПЧУК, *член Спілки журналістів України*

Галичина почалася з Галича

МОЖЛИВО, не буде великої помилки сказати, що нині більшість людей із словом «Галичина» пов'язують Львівщину, а Івано-Франківщину уявляють як прикарпатський край, що межує з Гуцульщиною, навіть обласний державний ансамбль пісні і танцю тут назвали гуцульським, а поїзд Львів—Київ — «Галичина». Проте з історії відомо, що Галичина почалася з місця, де з XI століття лежить місто Галич, що розташоване за 26 км західніше Івано-Франківська.

Деякі історики доводять, що ця назва походить від грецького слова «гал», що означає грудка солі. І дійсно, тут був колись такий промисел — з води випаровували сіль.

Розкопки свідчать, що цю землю в глибоку давнину заселяли вихідці із східних слов'ян, які мали торговельні стосунки, зокрема, з Римською імперією, оскільки було знайдено в цих місцях римські монети та інші речі.

На початку нашого тисячоліття тут дістали наділи нащадки київського князя Володимира Святославовича.

На Крилівській горі, що розташована десь за п'ять кілометрів від нинішнього Галича, у старому Галичі (с. Крилос) збереглись і дотепер вали того часу і фундаменти церков. Місцеві жителі та історики кажуть, що в цих місцях було майже сорок церков, і княжий Галич розкинувся на території, де тепер розташовано кілька сіл. Свідки тих часів — церква Пантелеймона, що у селі Шевченковому (її збудовано 1200 р.), Успенський собор у селі Крилосі, церкви —Спаська, Кирила, Мефодія та інші. Це була мальовнича місцевість, якою протікали великі на той час судноплавні річки Дністер, Лімниця, Луковиця, в які впадало багато маленьких річечок.

Найвідомішими князями Галича були Мстислав Володимирович — син Володимира Святославовича (Володимира Хрестителя Русі), Ярослав Осмомисл, (Ярослав Хоробрий), який приєднав до Галича землі понизов'я Дунаю і став незалежним від Києва, успішно вів боротьбу з половцями. Останки його знайдено в саркофазі Успенського собору в селі Крилосі, князювали там також Мстислав Мстиславович, Василько Романович —у кінці XII на початку XIII ст. В різні часи на Галич нападали угорці, татаро-монголи, польські феодали, німецькі лицарі. Та знесилювала його і власна знать.

Наймогутнішим Галицьке князівство стало за часів Романа Мстиславовича, який об'єднав Галицьке, Володимирське і Волинське князівства в єдину державу (1199 р.). До неї входили міста Луцьк, Холм, Перемишль, Берестя (Брест), Дрогобуж, Галич та інші. В 1205 році Князь Роман у битві з польськими феодалами загинув.

Великого розвитку набула Галичина під час князювання Данила Галицького — сина Романа Мстиславовича, який утвердив і зміцнив Галицько-Волинське князівство і навіть поширив свою владу на Київ, у якому посадив свого намісника Дмитра (1238 р.). Він розбив польських феодалів та німецьких лицарів біля Ярослава. За хоробрість і мужність папа римський його коронував і відтоді він мав титул короля Галицького.

На Галицько-Волинське князівство в 1241 році напала монголо-татарська орда, якій мусив підкоритися Данило Галицький (він платив Золотій Орді данину), але мав можливість і далі розбудовувати державу. За часів його князівства в першій половині XIII ст. було збудовано Львів. Столицю він переніс до Холма, подалі від монголо-татарів, а пізніше уже до Львова.

В Галичі залишилася в основному церковна єпархія. Навряд чи можна знайти країну, на яку так багато було вчинено нападів. Про це свідчать лише фундаменти того, що залишилося від могутнього столичного міста і що не змогли зруйнувати. У Галичі свого часу діяло Магдебурзьке право, і жили там міщани, які розвивали всіляке ремісництво, торговельні стосунки з іншими державами.

— До 1100-річного ювілею, — каже голова міської управи Ярослав Броніславович Томкевич, — Галич оновлюється і воскрешає колишню славу. Адже Галицьке князівство, котре потім переросло в Галицько-Волинське князівство, було наймогутнішим у краї. Відзначення цієї дати відбуватиметься під егідою ЮНЕСКО, і на нього в Галич з'їдуться гості з багатьох країн світу. Спочатку,— продовжує Ярослав Броніславович, — пройдуть урочистості тут, а затим святкування буде перенесено в Івано-Франківськ. Відзначатимуть славну дату і у Львові, Києві, Луцьку, Володимирі-Волинському. Вершина свята припаде на 18—20 вересня, на нього буде запрошено вчених, політичних діячів і художні колективи.

Нині іде реконструкція центральної площі міста, ведуться реставраційні роботи історичних пам'яток. Зокрема церков Пантелеймона у селі Шевченковому, Різдва Христового у Галичі, Успенської у селі Крилосі, реставруються велетенські контури фундаментів суміжних споруд, які були закладені за часів княжої галицької доби. Оновлюється і збагачується музей у селі Крилосі, упорядковуються могили борців за незалежність України.

На цей час уже освячено Княжу криницю, значною мірою відреставровано Успенську церкву, фундаменти, оновлено музей «Давній Галич» у Крилосі, церкву св. Пантелеймона у селі Шевченковому. Планується перепоховання останків Ярослава Осмисла. 20 вересня відбудеться відкриття і освячення пам'ятника Данилу Галицькому на центральній площі, яка знову називатиметься його іменем. Багато ще буде зроблено до цієї дати.

Певна річ, що відзначення слави Галича в цьому році не закінчиться. І найбільшою дякою сучасників колишнім князям — засновникам Галича і Галицької держави, за яку вмирали в боях, буде, якщо доможемося, як співається у відомій пісні про Україну, коли «... запануєм і ми, браття, у нашій сторонці»... Щоб збулося це, нашим сучасникам, як бачимо, попереду багато роботи. То дай, Боже, їм сили, здоров'я і розуму, аби досягнути цього ще за життя.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, «Голос України»

«Талібан» майже переміг.

Опозиції лишається міркувати про причини поразок

Голова Державного комітету експортного контролю Віктор Ващилін цього тижня був надзвичайно популярною персоною. А все, що мало стосунок до торгівлі зброєю, — такою ж популярною темою. На 30 відсотків, заявив пан Ващилін агенції «Інтерфакс-Україна», зросли обсяги зброярського експорту, якщо порівнювати перші півріччя минулого й нинішнього років. Але за кілька днів до цієї заяви стався скандал.

Його спричинило твердження посла Афганістану в Росії Абдула Ваххаба Ассіфі про те, що «українська мафія» через Пакистан продає зброю афганським талібам, котрі саме цього тижня майже завершили розгром опозиційних їм сил. Віктор Ващилін та інші офіційні особи тут-таки заявили про несерйозність цих тверджень і запевнили, що Афганістану українську зброю ніхто не продає. Правда, продають Пакистану (який є другим, після Росії, покупцем українських товарів військового призначення), що — і те загальновідомо — активно підтримує талібів. Простежити, як Ісламабад розпоряджається покупками, Київ не в змозі. Тож цілком імовірно, що українська зброя в Афганістані таки стріляє.

Тим часом саме сприяння Пакистану називають головною причиною останніх військових успіхів «Талібану». Мехр Абоден Масстан, прессекретар одного з лідерів антиталібської опозиції Ахмад Шаха Масуда, в інтерв'ю французькій радіостанції РФІ заявив: «Ми не змогли протистояти величезній вогневій міці талібів... Нас підтримує Іран, але рівень його допомоги не можна навіть порівняти з обсягом поставок Пакистану талібам». Перший заступник міністра закордонних справ Росії Борис Пастухов виступив з іще радикальнішою заявою: на боці талібів воюють навіть регулярні частини пакистанської армії. Крім того, російські ЗМІ висунули іншу цікаву версію: на прохання талібів із пакистанських релігійних шкіл «на канікули» відпустили близько чотирьох тисяч учнів, які й поповнили лави талібів.

Що ж, антиталібській опозиції, а також Ірану та Росії відтепер залишається лише робити заяви про причини поразки Ахмад Шаха Масуда та Рашида Дустума. «Талібан» контролює вже 85 відсотків афганської території, і, схоже, його повна перемога не за горами.

Валентина ПОЛІЩУК, журналістка

Не все можуть королі,

або Чи замінить Камілла Діану?

МИНАЄ річниця від дня трагічної загибелі принцеси Діани. Але інтерес до цієї події аж ніяк не зменшується. Західна преса й досі рясніє заголовками «Хто винен?» або «Хто за цим стоїть?».

Не менше уваги приділяють і королівській сім'ї, особливо стосункам принца Чарльза з давньою суперницею покійної Діани п'ятдесятиоднорічною Каміллою Паркер Боулз. І коли після смерті королеви сердець услід їй звідусіль лунали образи, а одного разу Каміллу навіть закидали гнилими помідорами, то нині дедалі частіше у пресі можна прочитати поблажливе: «Кожен має право на особисте щастя. Навіть коханки майбутніх королів». А стосовно Камілли, то вона цього чекала майже 25 років.

Спочатку Камілла була таємною коханкою, потім ненависною суперницею і нарешті — однією з винних у смерті принцеси Діани.

Однак інтимні стосунки Камілли і Чарльза не припинилися навіть тоді, коли громадськість винесла коханцям суворий вирок: те, що вони зробили, — страхітливе блюзнірство. Чарльз зустрічається з нею в Санта Джеймс Палас. Досі при цьому ніколи не були присутні діти Вільям і Гаррі. Але пронирливі журналісти все-таки зуміли вивідати, що Камілла вже познайомилася зі старшим сином, 16-річним принцом Вільямом, і що її розмовляв з потенційною мачухою досить прихильно.

А тим часом 80 відсотків британців, які ще сумують за Діаною, вважають немислимим, що Камілла може перебрати роль матері для синів Діани.

І, звичайно, суспільство цікавить думка королеви щодо стосунків Чарльза і Камілли. Та, хоч і вважає їх дивними, однак, як і кожна мати, хоче бачити сина щасливим, тому не перечитиме проти будь-якого його вибору.

14 листопада принцу Чарльзові виповнюється 50 років (королева виділила на святкування цієї дати 200 тисяч фунтів стерлінгів). Саме під час урочистостей, стверджують газети, відбудеться офіційне знайомство королеви з Каміллою. Водночас вони відзначають, що її роль у житті Чарльза стає дедалі важливішою.

Одружиться Чарльз з Каміллою чи ні, сказати важко. Але якби це сталося вже нині, то авторитет королівської сім'ї в народу похитнувся б.

А тим часом Камілла, яка три роки тому розлучилася з чоловіком і має двоє дітей, терпляче жде свого часу. Вона усамітнилася у своєму палаці Рей Мілл Хаус неподалік Лондона, де вона полює, плаває в басейні, малює. А ночі проводить з Чарльзом.

Деякі газети, що неприязно ставляться до Камілли, обсмоктуючи подробиці цього роману, пишуть про Чарльза: «Що ж, любов зла, полюбиш і козла», відверто знущаючись з не вельми привабливої зовнішності Камілли. А ті, що прихильніші, розмірковують: «25 років вона була коханкою Чарльза, щохвилини розбиваючи серце леді Ді. Чи стане вона його дружиною?»

На знімку: все змішалося в королівській сім'ї: Вільям, Діана, Камілла. А королі теж люди.

Вікторія ІВАНЧЕНКО, журналістка

На секунду швидше. Завжди

Міхаель Шумахер — найбагатший спортсмен світу

ДВІЧІ ЧЕМПІОН світу з автомобільних гонок «Формула-1» двадцятидев'ятирічний Міхаель Шумахер заробляє 150 тисяч марок щодень, незалежно від того, працює він чи спить. І тільки тому, що завжди їде на одну секунду швидше, ніж його суперник. Його робота, його приватне життя, його прибутки — постійно під пильним прицілом засобів масової інформації, які не пропускають нічого: скільки Шумі (він Шумахер) заплатив за карамельки в магазині чи коли його півторарічна донька вперше вимовила слово «тато».

Як же Шумахер витримує стільки грошей, успіху і слави? Спокійно. Але при цьому щоразу думає, як до них додати ще. Недавно він підписав угоду з Феррарі, яка додасть до його статків ще по дев'ять тисяч марок щодня. Західна преса називає суперзірку автогонок «продуктом на всі випадки», «найбільшою живою поверхнею для реклами в Німеччині, поділену на його 1.74 см зросту». І справді: кепочка від «Deka», взуття від «Nike», одяг від «Shell». А ще — продаж товарів для вболівальників, що забезпечує оборот коштів у 100 мільйонів марок.

Разом усе це дає змогу йому і його сім'ї насолоджуватися життям — мати вілли в найчарівніших куточках планети, мандрувати власною яхтою або власним реактивним літаком, за керування яким він платить особистому пілоту 10 тисяч марок на місяць.

Щоправда, багатство не заважає йому бути ощадливим: купуючи пакетик з мармеладом у Швейцарії, він зауважив, що «ціни на них просто шокують», а дружина Корінна не відмовилася від спокуси скористатися допомогою в 220 марок, яку за законом батьки в Німеччині одержують на кожну дитину.

Але чи дають гроші щастя? Дають, проте за це треба платити. Хоч би що робила сім'я Шумахера — все споглядається, фотографується, оцінюється публічно. Шумахерам загрожують, вони бояться навіть відкрити бандероль чи посилку, які надходять поштою, — щоб не вибухнули. Перемоги і мільйони зрівнюють вагу з постійним страхом.

Але Міхаель Шумахер платить за все з посмішкою переможця. І вкотре розсікає повітря зі смертоносною швидкістю на гоночній трасі — ризик за мільярди.

На знімку: Міхаель Шумахер з дружиною Корінною і собачкою Дженні перед своєю 15-кімнатною віллою на березі Женевського озера.

Для чоловічого відродження

АЖІОТАЖ з приводу чудодійних таблеток Viagra, що допомагають подолати статеве безсилля, спричинив справжній бум.

Фармацевтичний концерн Pfizer Incorporated (США), який створив багатообіцяльний лікувальний засіб, у 1998 р. може виручити від продажу Viagra приблизно близько 300 млн. доларів, а до 2000 р. — до 1 млрд. доларів щороку. Попит на сині таблетки ромбоподібної форми (по 50 мг кожна) величезний: щодня на прохання пацієнтів американські лікарі виписують до 40 тисяч рецептів на Viagra.

За даними Національного інституту здоров'я США, від 20 до 30 млн. американців страждають на імпотенцію різних ступенів. А загалом на планеті хворіють на цю недугу 140 млн. чоловіків. Експерти вважають, що справжня кількість значно вища: через делікатність проблеми багато хто з хворих не наважується звернутися по допомогу чи пораду.

Репутації відновника чоловічої потенції таблетки Viagra зобов'язані курйозові. Спочатку їх пробували як засіб проти... гіпертонії. Очікуваного ефекту препарат не дав, зате дослідники помітили, що тестовані пацієнти не поспішали розлучатися з таблетками. Розпитавши «піддослідних» і встановивши причину їх загадкової прив'язаності до Viagra, фармацевти переорієнтувалися і повели роботу в потрібному напрямі...

За даними 1996 р., ефективність Viagra коливалася від 65% до 88%, за повідомленням агентства АП, ліки допомогли у 80% випадків.

«Чарівний засіб може спричинити й побічні ефекти (під час тестів — у 3—10% пацієнтів): головний біль, нудоту, почервоніння, понос, біль у шлунку, закладений ніс, тимчасові порушення сприймання світла та кольорів, гостроти зору. Від Viagra застерігають тих, хто приймає медикаменти, що містять нітрати (зокрема, нітрогліцерин).

Торгівлю таблетками Viagra дозволено поки що тільки в США (з 27 березня), але найнетерплячіші європейці вже знайшли шлях до заповідного «чоловічого відродження»: заокеанська фірма Pill Box Pharmacy продає медикамент мешканцям Європи після пред'явлення рецепта, виписаного американським, канадським або мексиканським лікарем. Наприкінці весни Viagra можна було купити в деяких... швейцарських аптеках (попри відсутність ліцензії на продаж), а на початку травня — в Андоррі.

Багато лікарів ставляться до таблеток з недовірою: на думку скептиків, для лікування імпотенції доцільніше застосовувати засоби місцевої (локальної) дії, а використання медикаментів, які «мандрують» усім організмом, підвищує небезпеку шкідливих побічних явищ. Багато хто з експертів настійно радить утриматися від покупки Viagra в закордонних аптеках і почекати, поки ліки не допустять до продажу в країнах ЄС. Заявку на дозвіл продажу Viagra в країнах Європи концерн Pfizer подав у вересні минулого року.

Анастасія ПЕРЕПЕЛИЦЯ, «Голос України»

Чотири миттєвості строкатої феєрії

Фестивалі

От і пішов у минуле ще один фестиваль. Сьомі зелені міжнародні «Таврійські ігри» — екологічно забарвлене свято музики, спорту та краси, що 1—4 серпня відбулося у Каховці. Щедро зрошені пивом, з традиційними яхтами та пароплавами на Дніпрі та повітряними кулями в небі, «ігри» вийшли цього року на новий, якісно відмінний щабель свого розвитку. Отже — час оцінок та узагальнень.

На адресу фестивалю надійшли вітальні листи від Президента України Леоніда Кучми, Голови Верховної Ради Олександра Ткаченка. Зелену ідею фестивалю привітало і представництво ООН в Україні. Крім того, вперше цього року «Таврійські ігри» вийшли в глобальну сітку «Інтернет». Завдяки старанням компаній «Квазар-Мікро», Ukraine Online та «Глобал Юкрейн» було реалізовано можливість «живого відео» (поки що мовчазного): прямий ефір з набережної та сценічного майданчика. За чотири фестивальні дні зі сторінкою «ігор» в «Інтернеті» ознайомилися майже 80 тисяч користувачів з різних куточків планети.

Кілька слів щодо цьогорічної концепції «Таврійських ігор». Зелений колір дійства визначив екологічну ініціативу фестивалю за гаслом «Збережемо природу для життя». По суті, початку головного дійства передував Таврійський екологічний тур, що пройшов через Черкаси, Кременчук, Дніпропетровськ та Запоріжжя. 28 липня зі столиці вирушила колона старовинних та сучасних автомобілів: під час зупинок в перелічених містах працювали екологічні майданчики, виступали музиканти (в тому числі і місцеві), було розгорнуто екологічні виставки. Отже не дивно, що програмою «ігор» було передбачено і визний семінар до заповідника «Асканія Нова», який цього року святкує своє 100-річчя, і організацію екологічного поселення з діючою Академією екологічних наук просто неба. А там — і чай на сонячній печі, і пізнавальні екологічні ігри, і власноруч очищена питна вода. Та й самі чотири фестивальні дні були означені естетикою головних природних стихій: повітря, води, вогню, землі (відповідним чином було оформлено головну сцену і підібрано склад учасників). Так, у День Повітря на сцену вийшов симфонічний оркестр «Віртуози Львова», з яким співали учасники цього дня: Руслана, Олександр Пономарьов, Марина Одольська та ін. День Води вивів на сцену 26 учасниць конкурсу краси «Королева України», котрі перетворили дійство на водограй молодості та запальної нежурливої енергії. В цей день органічно вписалися й виступи наймолодших —переможців І-го Всеукраїнського благодійного дитячого фестивалю «Чорноморські ігри». День Вогню був святом азарту (пивний чемпіонат «Золота діжка», показове традиційне набивання футбольного м'яча у виконанні рекордсмена Василя Розсошика), а також найенергійнішої музики. І, нарешті, День Землі — день підсумків, урочистого закриття і презентації номінантів Всеукраїнської премії в галузі музики та масових видовищ «Золота Жар-птиця», що її буде вручено 10 грудня в столичному палаці «Україна».

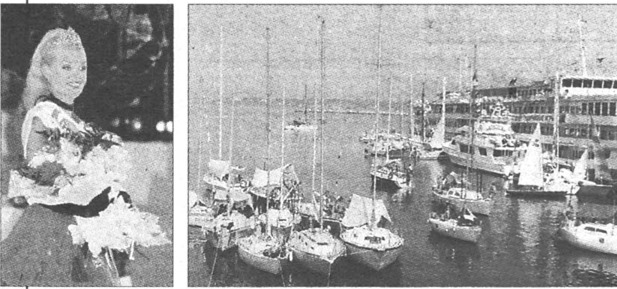
Щодо «Золотої Жар-птиці», то нині відбулися певні зміни в процесі визначення лауреатів. Передбачається два етапи опитування експертів: червневе визначення номінантів, імена яких буде внесено до анкет для остаточного листопадового розгляду. До того ж, дещо карикатурний титул «Жива легенда» цього року було замінено на більш солідну спеціальну премію за внесок у розвиток української культури. Дванадцять інших номінацій залишилися незмінними, але, як і раніше, викликають подив деякі маленькі змістові «непорозуміння». Так, група «Табула Раса» була заявлена одразу в двох протилежних номінаціях — поп-і рок-музики. Інший приклад: до «Альтернативи» потрапили «ВВ» та «Грін Грей», а також «Скрябін», представлені, крім того, (відповідно) у тих самих рок-та поп-номінаціях. Крім того, до номінації «Кращі альбоми» несподівано потрапив навіть не позаторішній альбом Олександра Пономарьова «Перша і остання любов». Маленька приємність: поряд з Мариною Одольською — вже далеко не новачком на естраді, у номінацію «Відкриття» потрапила багатообіцяюча львівська група «Океан Ельзи» та не менш цікава співачка Юлія Лорд. Доречне уточнення: Таїсію Повалій нарешті занесено до легіону традиційної естради. Стосовно потенційних лідерів, то ними є найактивніші: Ірина Білик (як співачка, пісня «Одинокая», пісня та відеокліп «Я пливу», альбом «Фарби»), «Скрябін» (альбом, пісня і кліп «Танець пінгвіна»), «ВВ» (альбом і пісня «Любов», відеокліп «Любо»), Руслана (як співачка, пісня та відеокліп «Світанок», альбом «Мить весни»).

Звісно, окрім музичної частини, відчутно було представлено на фестивалі і спорт. Навіть у 40-градусну спеку місцевий стадіон «Авангард» жив своїм інтенсивним життям. Ось лише перелік назв акцій, що проводилися під час «Таврійських ігор»: вітрильна регата у Каховському морі, Всеукраїнський легкоатлетичний турнір, фінал Всеукраїнських змагань на призи клубу «Шкіряний м'яч», турнір зі швидких шахів, показовий матч з американського футболу, міні-спартакіада та міні-виставка серед інвалідів. І нарешті — відкритий чемпіонат України з повітроплавання, переможці якого — Сергій Білорусов, Володимир Береза та Валентин Тисельський —захищатимуть кольори нашої держави на цьогорічному чемпіонаті світу.

Якщо казати про щось якісно нове, чим вирізнялися нинішні «Таврійські ігри», варто зупинитися на кількох позитивних моментах. Головний з них: цього року фестиваль став (і досить вдало) прецедентом живого звуку в українському музичному просторі. Геть усі учасники сценічного дійства — від наймолодших співаків і усталених метрів, музикантів рок-гуртів до симфонічного оркестру — працювали «вживу». Єдиний «прокол» вийшов з Євгенією Власовою, котрій якимось чином вдалося-таки умовити звукорежисерів запустити фонограму — це згодом було піднесено її продюсером як «прикру необхідність» через «поганий фізичний стан співачки», спричинений нестерпною таврійською спекою.

Щодо інших виконавців — живий звук став гарною нагодою для різноманітних імпровізацій: за потужністю енергетичного імпульсу з виступом наших «ВВ» не змогли зрівнятися ані відомі російські «Чайф» та «Мумій Тролль» (хоча останнім теж треба віддати належне), ані спеціально запрошені британці «N-TRANCE», американці «RUN D. M. C.» та французи «Ottawan». Крім того, ця обов'язкова умова фестивалю несподівано виявила, що досить чисельному загалові наших молодих виконавців (тому ж «теріторіАльному» Юркові Юрченку) по силах чесно відспівати обумовлену кількість речей. Загалом, живе звучання «ігор» додало їм якогось шарму. Щоправда, дивно було чути з вуст деяких навколомузичних спостерігачів, імовірно, звиклих до «фанерних» концертів, розумування на предмет недоцільності саме такого звучання. Мовляв, все це добре під час конкурсів, що потребують оцінки вокальних даних, а тут давайте технічне шоу без будь-яких звукових варіацій. Та, як виявила практика, саме цьому недосконалому (з точки зору студійного запису) концертному звучанню і має завдячувати створена специфічна емоційна атмосфера дійства, що не полишала майданчик навіть під час репетицій.

На знімках: переможниця Всеукраїнського конкурсу краси «Королева України» Марія Горелик (Севастополь); яхти і білий пароплав (фото Євгена КРАВСА); гурт «Мумій Тролль»; Олег Скрипка («ВВ»)(фото Євгена ЗОЛОТОВА).

Спорт

● *Футбол*

Ех, «Шахтар»...

У четвер ЦСКА і «Шахтар» зіграли перші матчі у кваліфікаційних раундах європейських турнірів. Зіграли невдало. ЦСКА в Кубку кубків програв 1:2 ірландському «Корк Сіті».

Аутсайдер швейцарського чемпіонату «Цюріх» в Кубку УЄФА на своєму полі буквально розгромив донецький «Шахтар» — 4:0. Пропустивши на першій хвилині гол після удару бразильського легіонера Сант'Анна, гірники до кінця тайму стримали натиск господарів. А в другій половині гри їхній захист було геть зруйновано. Джорджевич на 61-й хвилині, Шассо на 71-й і Тароне на 88-й, схоже, перекреслили надії «Шахтаря» на подальшу участь у престижному турнірі.

А ось армійці Києва, як і динамівці, сповнені бажання відіграться в повторному матчі, який відбудеться в Києві 27 серпня.

Перед Росією — Грузія

У конференц-залі видавництва «Преса України» відбулася прес-конференція з участю першого віце-президента Федерації футболу України В. Баннікова, віце-президентів ФФУ В. Лашкула та Б. Воскресенського, голови комітету з роботи зі збірними ФФУ О. Базилевича і старшого тренера молодіжної збірної країни В. Колотова.

Вони розповіли про підготовку національної і молодіжної збірних країни до товариських матчів з командами Грузії, відбіркових матчів першості Європи з командами Росії. Було названо кандидатів до збірних. До національної: воротарі О. Шовковський («Динамо» Київ), В. Воробйов («Торпедо» Москва), захисники — О. Лужний, В. Ващук, О. Головко (всі — «Динамо» Київ), В. Микитин, В. Єзерський (обидва — «Карпати»), М. Старостяк («Шахтар» Донецьк), В. Скрипник («Вердер» Бремен), Ю. Вернидуб («Зеніт» Санкт-Петербург), півзахисники — Ю. Калитвинцев, А. Гусин, В. Косовський, Д. Михайличенко (всі — «Динамо» Київ), С. Ковальов («Шахтар» Донецьк), О. Євтушок («Карпати»), Р. Максимюк («Зеніт» Санкт-Петербург), форварди — А. Шевченко, С. Ребров, С. Коновалов (всі — «Динамо» Київ), С. Скаченко («Торпедо» Москва).

Резерв: С. Беженар, Е. Цихмейструк (обидва — ЦСКА Київ), В. Мусолітін («Ворскла»), Ю. Селезньов і С. Попов (обидва — «Шахтар» Донецьк).

До молодіжної збірної увійшли: воротарі — С. Перхун («Дніпро» Дніпропетровськ), О. Остапенко («Нива» Вінниця), захисники — В. Балицький (ЦСКА), О. Першин («Дніпро»), В. Яксманицький, Е. Котов (обидва — «Шахтар» Донецьк), Д. Назаров («Таврія»), півзахисники — С. Черняк, О. Венглинський (обидва — «Динамо» Київ), В. Гапон («Чорноморець» Одеса), О. Олексієнко та О. Олійник (ЦСКА), Д. Колчин, С. Доценко, В. Платонов (усі — «Кривбас»), А. Воробей, Г. Зубов (обидва — «Шахтар» Донецьк), О. Митрофанов («Таврія»), С. Омельянович («Шарлеруа» Бельгія), форварди — О. Косирін («Динамо»), С. Дранов (СК «Миколаїв»), О. Ящук («Андерлехт» Бельгія), М. Калиниченко («Дніпро»).

У резерві: Д. Онищенко і В. Романенко («Динамо» Маріуполь), А. Порошин («Зірка» Кіровоград), А. Каряка (ЦСКА), А. Тимощук («Шахтар» Донецьк), Д. Семочко (ФК «Львів»).

Молодіжні збірні України і Грузії проведуть матч 18 серпня о 18 годині на стадіоні «Динамо», а національні збірні — 19 серпня о 19 годині на НСК «Олімпійський».

І сильні програють у першій лізі

Першість України. Перша ліга. 4-й тур: ФК «Львів» — «Металург» — 4:1. 1500 глядачів. Вікарюк, 20 і 68, Семочко, 38 і 54 — Шубін, 64. «Волинь» — «Чорноморець» — 0:1. 2000. Гапон, 68. «Явір» — «Шахтар-2» — 1:0. 4600. Савенко, 51. «Нафтовик» — «Торпедо» — 1:0. 2000. Продан, 4. «Поліграфтехніка» — «Десна» — 2:1. 1200. Яременко, 11, Чернишенко, 12 — Мартинов, 83. «ЦСКА-2» — «Шахтар» — 0:0. 200. ФК «Черкаси» — «Сталь» — 3:1. 800. Остроушко, 31, Телегін, 49, Чіпа, 83 — Цвік, 21. «Кремінь» — «Динамо-2» — 0:1. 4000. М. Маковський, 34.

Ось і футболісти запорізького «Торпедо» переконались: у першій лізі грати непросто. Пропустивши гола на 4-й хвилині, запоріжці так і не зуміли хоча б домогтися нічиєї. Їм довелося більше дбати про те, як захистити свої ворота від облоги господарів. Щоправда, вилазка в тили «Нафтовика» досвідченого Романа Бондаренка мало не закінчилася голом, але охтирців врятувала поперечина.

І «Чорноморцю» теж нелегко було в Луцьку. Лише в першому таймі одесити мали перевагу, а в другому — на полі тривала рівна гра. Переможний гол своїм землякам забив Гапон після простріляної передачі.

Першу перемогу записали на свій рахунок львів'яни. Степан Юрчишин виставив в «основу» Бенько, Закотюка і Тимчишина з «Карпат», фарм-клубом яких є ФК «Львів». Присутність на полі досвідчених гравців надала впевненості молодим Семочку і Вікарюку. Вони й забили переможні голи. І, можливо, незабаром з'являться в основі «Карпат». Принаймні на Семочка вже звернули увагу наставники молодіжної збірної країни. І сподіватимемося, що цей здібний гравець не повторить долю Гараса, який опинився в московському «Локомотиві», хоча міг би принести користь нашому футболу.

Турнірну таблицю очолили динамівці Києва з 12 очками. У «Чорноморця» — 10 очків, у «Торпедо» — 9, по 7 — у «Ниви», «Шахтаря», «Десни», ФК «Черкаси».

Матчі 5-го туру відбудуться 18 серпня.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Павло КУЩ, «Голос України»

Небесне тяжіння

ХТО ШУКАЄ — той знаходить. Відома аксіома стосується і пошуку відповіді на колоритне запитання «Чому я не сокіл? Чому не літаю?» Тим більш, якщо йдеться не тільки про пошук конкретної відповіді. І не про пошук крайнього. Отого, з чийого прикрого недогляду при вселенському розподілі на всіх бажаючих крил не вистачило. Адже навіть за відсутності крил знаходяться охочі усунути згадану несправедливість і бодай на якийсь час відірватися від землі. А потім, хоч один раз пізнавши п'янке відчуття польоту, вони знову і знову повертаються в небо. Бо, за їхнім твердженням, народженому літати на землі весь час чогось не вистачає. Чого саме? Польоту...

Директор Донецького центру повітроплавання ім. І. Сікорського, капітан-командир повітроплавання Микола Хренов дивиться на небо та думку гадати теж почав змалку. Хоча цьому передували обставини і події, на перший погляд, такі далекі від дитячої мрії.

Я б землю покинув і в небо злітав!

— У перші повоєнні роки ми жили у Дніпропетровську, —повертається спогадами у дитинство капітан-командир, — батько працював на металургійному комбінаті...

Якось у ремонтної бригади, що обслуговувала доменні печі, закінчився запас електродів. Найбільше цьому обурився парторг дільниці, який досить довго їх розпікав за марнотратство. І дуже переймався: чим тепер варити будуть недбайливі зварювальники?

І тут Микола Хренов-старший візьми та й скажи парторгу: «От якби вашим язиком варити домни, то всю земну кулю ними заставили б...»

Час був такий, що із зрозумілих причин вся сім'я невдовзі опинилася аж у Чимкенті. І то ще дешево відбулися...

В аулі, де мешкали, їхня сім'я вважалася багатою, бо мала в господарстві... відро. Саме з нього й почався шлях до неба майбутнього «повітряного вовка». Не вірите?

Річ у тім, що іноді в аул прилітав на У-2 оперуповноважений. У ті часи непоказний літачок, який здійснює посадку неподалік аулу, — це все одно, якби нині посеред міста приземлився б НЛО. Поки опер ходив у своїх справах, хлопчаки хапалися за згадане відро, бігли до арика, а потім мили колеса літака. Ще б не мити! "Гарно митимете — покатаю", — на повному серйозі пообіцяв льотчик.

Та на повірку він виявився не вельми серйозною людиною. Його слова розходилися з ділом: хоч як старалися сердешні хлопці — все марно. Пілот не виконував обіцянки. Збагнувши це, хлопчаки вгамувалися і переключилися на більш доступні речі. Всі, крім семирічного Миколи. І він знову, побачивши літак, що йшов на посадку, брався за відро — і колеса аж блищали.

За цим заняттям якось застав його оперуповноважений.

— Що він тобі пообіцяв? — показав на пілота.

— Як гарно митиму — покатає...

Опер роздумував лише якусь мить.

— Значить так, — звернувся до льотчика, — пацана покатай, а прилетимо назад — підеш на гауптвахту. Не можна катати — не обіцяй!..

Коротенький політ у справжньому літаку перевернув усі уявлення про навколишній світ. Які гори! Яке сонце, простір, аул... А в ньому невдовзі Миколку, якого аж розпирало від вражень, зустрічали, немов космонавта після польоту в космос.

Інший спогад про ще одну спробу сходження в небо не такий приємний. І все ж. Почалося з хати-читальні, де місцевим хлопчакам прочитали «П'ять тижнів на повітряній кулі» Жуль Верна. Що, скажіть на милість, робитиме кожна нормальна дитина після прочитаного? Правильно — майструватиме повітряну кулю, аби політати й собі.

Позносили простирадла, з горем пополам позшивали їх і розпалили багаття...

Неймовірний оптиміст, Микола Хренов і до сьогодні вважає, що химерна конструкція могла б полетіти.

— Трохи не розрахували з вогнем, — переконаний він, — бо згоріло геть усе, особливо простирадла.

Потім, згадує, деякий час вогнем горіли у хлопців і певні «педагогічні» місця на тілі. А у вухах ще довго гриміло грізне: «Я тобі політаю! На чому тепер спатимеш? Кажи!..».

Тож шлях до мрії не був гладенький.

І в горі спізнав я, що тільки одна — Далекеє небо — моя сторона

Нагрудний знак «Вовк Домбаю», що прикрашає груди командора, як і однойменне почесне звання, з'явилися по слідах древньої легенди, що побутує на Кавказі. За переказами, в Домбаї спершу мешкали тільки дикі звірі — вовки й інші. На полювання вовцюгани виходи аж до річки Теберди. Звідси й виникла ідея проводити тут змагання повітроплавців саме за цим маршрутом. Зробити це (що важливо) не так легко. Бо, перефразовуючи класика, не кожен птах вилетить із Домбайської ущелини: горловина наглухо закрита своєрідним «ротором» — потоком повітря, що постійно обертається.

Як наслідок, тільки той, хто зможе подолати цю перешкоду і вийти з ущелини на параплані чи дельтаплані, отримує звання «Вовк Домбаю». А водночас — і право користуватися тут усіма канатними дорогами безкоштовно, аж доки стоять гори. Має такий привілей і «Вовк Домбаю» Микола Хренов. Більше того, повітроплавець із Феодосії Сергій Рожко, який уперше пройшов на параплані згаданим маршрутом, назвав свій політ «командорським», бо присвятив його «повітряному вовку» Хренову.

Це неофіційне звання прийшло до нього вже з часом. Але прийшло не саме по собі. Навпаки, повітроплавець йшов до нього наполегливо і цілком свідомо.

Після смерті «найбільшого друга» «сталінських соколів» сім'я Хренових нарешті отримала можливість повернутися у Дніпропетровськ. І, попри школярський вік, у правильності власного вибору — «Небо — це моє!» —Микола вже не сумнівався. Тому й почав займатися в місцевому аероклубі авіамодельним спортом. Причому не без успіху — встановив рекорд області з авіамоделей та став чемпіоном з ракетомодельного спорту. Однак цього було замало, адже хотілося, щоб літали не лише його моделі, а й сам. Тому у 1964 році наважився зробити з однолітками планер.

Припасли вірьовки, простирадла. Знайомий столяр нарізав потрібні рейки. Замість крісла для пілота згодилася інвалідна коляска. Для старту припасували колеса.

Неподалік стадіону «Металург» вибрали непоганий схил. На допомогу покликали курсантів з військового училища. Ті дружно взялися за вірьовки і як смикнули!.. Аж 20 секунд пролетіла пілотована Миколою Хреновим конструкція. І хоча посадка виявилася не зовсім м'якою, це було дрібницею порівняно з відчуттям польоту. Той коротенький політ не може згадувати без посмішки. Однак і без поваги, бо то була чергова сходинка до омріяного неба. І, зрештою, те, про що мріяв у дитинстві, майже збулося: здійснив сотні стрибків з парашутом, має солідний стаж пілотування дельтаплана, параплана, повітряної кулі. І не тільки на рівні любителя. Адже брав участь у чемпіонаті світу, що відбувся у 1995 році в США. Як для дебютантів таких престижних змагань, українська команда — екіпажі повітряних куль — посіла тоді досить високе місце. Позаминулого року Микола Хренов захищав кольори держави на І Всесвітніх авіаційних іграх у Туреччині. І вже в цьому році привіз бронзову медаль із Санкт-Петербурга, де відбуваються змагання за Кубок «Білі ночі». Щоправда, цей безперечний успіх має неоднозначний відтінок — командор літав не на власній повітряній кулі, а на позиченій. Однак призове місце є призове місце, і українському повітроплавцю відразу запропонували поміняти місце роботи та проживання...

Утім, був період у житті Миколи Хренова, коли про небо зблизька, здавалось, доведеться забути. Під час служби в армії (звісно, попросився в авіацію) здійснив не зовсім вдалий стрибок з парашутом. Вердикт лікарів після отриманих травм ніг був невблаганним: про вступ до півтряно-десантного училища треба забути. А заодно і про небо.

Та «земне» життя тривало. Одружився, переїхав до Донецька. Працював слюсарем 6-го розряду, проявляв інженерну кмітливість, став автором кількох цікавих винаходів та удосконалень, непогано заробляв, але все одно щось ніби «муляло». Що саме, здогадувався, а тут ще й випадок...

Якось у вихідний прогулювалися з дружиною парком. Зупинилися біля пам'ятника повітроплавцям, які загинули під час випробувального польоту.

— Бачиш, — звернула увагу дружина, — як вони часто гинуть. Добре, що хоч ти нарешті відмовився від мрій і маєш нормальну професію...

Одне слово, похвалила...

Це не той випадок, коли кажуть: послухай жінку, а зроби навпаки. Просто вчергове відчув, що рано чи пізно, але в небі він своє ще обов'язково візьме. І не помилився. Бо коли почав працювати викладачем в училищі автотехобслуговування, взявся вести гурток авіамодельного спорту. А вже невдовзі учні гуртка разом з ним почали майструвати «повітряний змій», на якому викладач вирішив піднятися в небо. І піднявся. Навіть грамоту згодом дали за демонстраційний політ. Щоправда, з формулюванням «за політ на невідомому літальному апараті». Адже назву так і не придумали, хоча Микола Хренов переконаний, що літав на власноруч виготовленому дельтаплані.

Так дайте ж бо крила! І трохи грошенят

На параплані та дельтаплані він останні роки вже майже не літає, бо даються взнаки не один раз травмовані ноги. Зате вчить літати інших. Тих самих школярів, адже ось уже кільканадцять років веде у школі авіамодельний гурток та очолює центр повітроплавання.

Ця справа теж виявилася не з легких. Колись технічні види спорту непогано фінансувалися і мали підтримку. А в останні роки про це доводиться тільки згадувати з ностальгією. І вже ж світ не без добрих людей — спонсорів, завдяки яким школярі мають можливість дізнатися більше про небо не тільки з розповідей. Допомагають центру виробниче комерційне товариство «Майстер», Донецький винзавод, управління обласної держадміністрації у справах сім'ї, молоді та туризму, страхова компанія АСКА. Останні свого часу придбали для польотів повітряну кулю, яку тепер використовують як музейний експонат. До речі, польоти кулі над Донецьком підтвердили: регіон у всіх відношеннях неблагополучний для повітроплавання. За якусь годину одного з польотів отруйна і закіптюжена атмосфера геть перефарбувала повітряну кулю у непривабливий колір. А екіпаж потім ще довго відмивав волосся, яке зробилося наче дріт...

Маючи незаперечний авторитет у своїх колах, Микола Хренов, мабуть, без проблем міг би знайти для себе спокійніше та прибутковіше місце. Проте чомусь завжди в таких випадках згадує свій перший політ і продовжує допомагати школярам пізнати подібну мить. Попри всі відомі труднощі, знаходить можливість возити їх на різноманітні змагання в Росію, на Кавказ, у Крим. Приміром, тільки у цьому році восьмикласник Донецької школи № 16 Антон Гавриш став чемпіоном у своїй віковій групі на престижних змаганнях «Строкате небо» та «Білий шолом Росії». Багатообіцяючими є також виступи капітана донецької юнацької збірної Андрія Бондаренка.

От тільки для того, аби юнаки більш впевнено «ставали на крило», потрібна й більша фінансова допомога. З проханням вирішити кілька проблем писали листа до екс-президента України. Відповідь була така: мовляв, шукайте спонсорів і дбайте про підростаюче покоління самотужки. Подібний лист адресували й нинішньому Президентові Л. Кучмі. Відповіді чекають і досі. Хоча, на думку Хренова, Кучмі ці проблеми близькі, адже колись у Дніпропетровську саме він неодноразово відвідував гурток і навіть обговорював зі школярами особливості виготовлених ними моделей ракет. Забув?..

А щодо Миколи Хренова, то він теж ще не сказав у небі свого останнього слова. Тим більше, що не все із наміченого вже виконано. Зокрема, є у нього намір пролетіти на повітряній кулі над столицями тих країн, де свого часу працював авіаконструктор Ігор Сікорський.

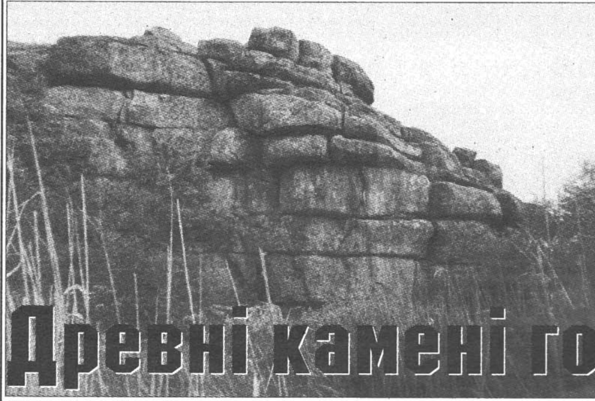
— Над Києвом літав, — загинає він пальці на руці, — над Москвою теж... Залишився тільки Вашингтон — обов'язково полечу!..

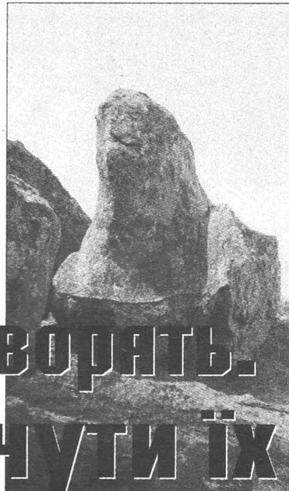
Також він мріє здійснити переліт у наступне століття, тобто зустріти XXI століття у повітрі. Причому переконаний, що саме так і буде. Хоча спонсори його «перельоту віку» поки не поспішають шикуватися в чергу. Може, поки що?

Донецьк.

Фото з архіву Миколи ХРЕНОВА.

Оксана ІВАЩЕНКО, журналіст, Олег БОНДАР, «Голос України»

Древні камені говорять. Треба тільки чути їх

Ч*И НЕ КОЖНІЙ людині змалку відомі єгипетські піраміди, загадкові споруди майя в Латинській Америці. Та мало хто знає, що таке є і у нас, зокрема у самісінькому центрі України — на березі ріки Інгул у Кіровоградській області. І, можливо, не тільки там. Унікальні пам'ятки старовини не досліджують вчені, і споруди в гордій самітності долають тисячоліття, потроху вивітрюються, втрачають форму і все більше зливаються з навколишньою матінкою-природою. А ці варті найприскіпливішої уваги з боку науковців. Бо ми так мало знаємо власну древню історію і майже нічого — про людей, які жили тисячоліття тому. Не знаємо навіть, як той народ називається, бо заідеологізована історична наука радянського періоду зробила все, щоб і крихта знання не дійшла до сучасників. Щоб не «підводити» імперської ідеології.*

Пам'ятка природи чи архітектури?

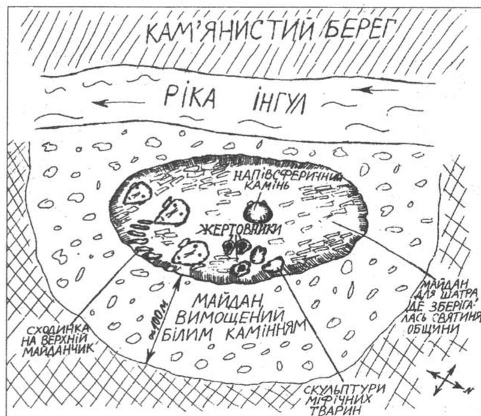
Вперше один із авторів почув про Монастирище (так у народі називається це урочище) років десять тому, а побувати там довелося лише недавно. І відразу надовго втратив спокій — так дихнуло старовиною, що серце защеміло...

Серед зеленого степу глибокий кам'яний каньйон створює дивовижне враження. Посередині — велика овальна скеля, з одного боку її омиває річка Інгул, з іншого —вона оточена широкою круглою площею. Так, це саме площа, а не старе русло Інгула, як дехто вважає. Навіть при не дуже пильному вивченні видно неприродність білих кам'яних брил, що складають скелю-піраміду. Тут поодинокі відбитки людських ніг, а також величезна прямокутна брила зі слідами опалубки. Тож ще не дійшовши до самої скелі, переконуєшся, що все це рукотворне.

Скелю ви бачите на знімку. Величезна (заввишки близько 13 метрів, завдовжки приблизно 50 метрів і завширшки майже 20 метрів), овальної форми, з півночі, заходу і сходу має прямовисні стіни, а з півдня —пологий схил. За формою нагадує зрізану піраміду з плоским верхнім майданчиком. Матеріал для будівництва, імовірно, брали на протилежному березі ріки. Особливо вражають розміри кам'яних блоків. Хто і як притяг їх сюди?

Скелю прикрашають багато кам'яних брил досить виразної форми. Але про це трохи пізніше. Від Монастирища віє загадковістю. Але офіційна наука не визнає його історичним об'єктом. Держава охороняє це місце як пам'ятку природи. На археологічних картах Монастирище не зазначене, як, наприклад, скіфські кургани. Отже, як історичної пам'ятки його немає. І якщо якомусь шукачу скарбів заманеться підкласти під нього динаміт, нікого це особливо не стурбує... А «шукачі» на відміну від офіційної історичної науки розібралися, де археологічний об'єкт, а де географічний...

Стіни загадкової піраміди прямовисні, окрім південної. Пологим схилом піднімаємося нагору, ніби сходами. Ліворуч і праворуч велика кількість кам'яних брил, які зовні дуже нагадують скульптурні пам'ятники. Виділяються риси обличчя, частини тіла тощо. Робота груба, й час наклав свій відбиток: каміння вивітрене, зруйноване, поросле лишайником. Але враження таке, ніби піднімаєшся галереєю створених людськими руками ідолів. Сходи ведуть на верхній майданчик піраміди, вимощений кам'яними брилами. Декілька каменів значно більшого розміру і помітно відрізняються від інших. Вони майже правильної овальної форми, плоскі. На їх гладенько обробленій поверхні графічно зображені риси людського обличчя. Три величезні обличчя — метрів п'ять завдовжки і близько двох завширшки —розташовані підборіддями на схід, а очима у Космос. Що це: гра природи, корозія кам'яних порід чи збіг випадковостей?

Трохи далі на схід — три велетенські камені (знову цифра 3), які добре видно на загальному фотознімку. На одному з них та поряд серцеподібні заглиблення однакової форми та розміру, приблизно 25—30 сантиметрів у поперечнику. Щось дуже схоже на посудини зі стоком (для крові?). Щодо трьох каменів, то на відстані приблизно ста метрів у них можна вгадати фігури (лева? черепахи? бика?). Гра природи?..

В центрі верхнього майданчика піраміди напівсферична глиба, підперта знизу двома кам'яними купами. Щось схоже на астрономічний знак. Що це? Могила? Древня астрономічна обсерваторія? Культова споруда? Коли і ким вона збудована?

Від капища до храму

На відстані приблизно кілометра від урочища Монастирище археологи знайшли поселення Сабатинівської (XIX—XII ст. до Р. Х.) та Черняхівської (II—IV ст. після Р. Х.) культур. Є поблизу і скіфські кургани (I тис. до Р. Х.). Тобто уже принаймні з середини другого тисячоліття до Різдва Христового тут селилися люди.

Звичайно, Монастирище не назвеш ні поселенням, ні могилою, бо піраміда, найімовірніше, не має всередині ніяких пустот. Можна припустити, що це — культова споруда, своєрідний язичеський храм.

На жаль, нам не відомі аналогічні пам'ятки ні на терені нашої області, ні взагалі в Україні. Та вони, мабуть, є. Академік Борис Рибаков у своїх монографіях «Язычество древних славян» та «Язычество Древней Руси» наводить конкретні описи аналогічних жертовників, знайдених на території сучасних слов'янських держав. Він зазначає, що їх можна перерахувати на пальцях. І не тому, що таких місць мало, а тому, що їх не шукали і не вивчали, та й тема вважалася шкідливою та забороненою. А ті святилища, що відомі, було відкрито випадково під час інших археологічних розкопок.

Так, паралелі існують. Але сьогодні жоден археолог-історик не наважиться віднести Монастирище до якоїсь відомої археологічної культури.

Періодизація, заснована на знахідках біля якихось населених пунктів, уже не витримує ніякої критики. Археологічні культури не з'явилися з нічого і не зникли безслідно. Відомий сходознавець і культуролог Олександр Шокало вважає часом народження землеробської культури на терені сучасної України п'яте тисячоліття до Р. Х. і називає цю культуру орійською.

У XX столітті слово «арієць» стало одіозним, а принципи арійської духовної культури було сплюндровано. Однак арії (орії) — це самоназва першотворців аграрної культури Євразійського материка. Імовірним місцем її зародження можна вважати Середнє Подніпров'я та Подністров'я.

В багатьох сучасних індоєвропейських мовах можна прослідкувати санскритські (санскрит — мова стародавніх індійців) корені, зокрема корінь -ар- (-ор-): орачі, українці, іранці, романці, хорвати та інші.

Стосовно Монастирища, то подібні мегалітичні споруди, тобто будови з величезних грубо обтесаних каменів, відомі в Європі, датуються серединою IV тисячоліття до Р. Х. Вони дуже характерні: це величезні кам'яні алеї (заввишки 6—7 метрів), кільця, викладені з таких же каменів, дольмени (поховальні будівлі) тощо. Це той же всесвітньо відомий Стоунхендж у Англії. Всі вони датуються IV—II тис. до Р. Х., тож цілком логічно припустити: тоді було збудовано і Монастирище. Цілком можливо, що це був великий міжплемінний жертовник. Як жив і діяв цей храм?

До істини ведуть «Веди»

У середині II тисячоліття до Р. Х. арії розселилися з нашої території на схід і південь материка, утворивши дві великі гілки: іранську та індійську. Індійські письмові джерела — «Веди» найбільш повно і виразно донесли до нас основи арійської культури. Вони зібрали гімни, магічні замовляння, уламки стародавніх міфів, описи релігійно-побутових обрядів та релігійних культів.

Саме тут знаходимо опис староіндійського культового місця. Воно було схоже на велику гору з широким жертовним майданчиком зверху. До речі, звичай молитися на вершинах гір є в багатьох стародавніх культурах. На «світовій горі» проходили сцени за участю міфічних персонажів.

Місце для «світової гори» старанно відбиралося. Звідти виганялі злих духів. Жертовний майданчик спочатку був просто земляною горою, її утрамбовували, покривали сіном, хмизом. Для цього використовували природні пагорби, або ж насипали їх штучно. Пізніше община стала мостити цеглою або камінням весь жертовний майданчик.

На північному боці майданчика був вівтар зі святинею общини. Перед вівтарем розміщали жертву, і готували сому — збуджуючий божественний напій, яким окропляли гору. Тертям двох шматків сухого дерева добували та розпалювали вогонь Агні в центрі гори. Потім убивали жертовних тварин (а в архаїчні часи —людей) і готували їжу для богів. Її смакували всією общиною, пили сому, співали, танцювали, молилися. Найдорожчим у жертві вважалася саме кров, бо вона, за віруванням аріїв, містила в собі душу.

Веди в розумінні наших предків були не лише раціональним знанням, а й молитвою з відтінком релігійного збудження, екстазу. Весь релігійний ритуал мав музично-драматично-архітектурний характер. Роль жертовників зі стоками для крові на Монастирищі відігравали, очевидно, три серцеподібні заглиблення на каменях. Чому саме три?

З часом у патріархальній общині склалися три соціальні групи (в ведичній транскрипції — варни): 1) служителі культу, або брахмани з верховним божеством — творцем всього сущого Брахмою; 2) воїни («кшатрії») — другий жертовник звичайно належав небесним богам; 3) землеробиобщинники («вайш'ї») — третій жертовник присвячується духам предків, зокрема покровителю царства мертвих Ямі.

Між вівтарем та священним вогнем Агні був головний жрець, котрий спостерігав за правильністю виконання ритуалу. А на підвищеному задньому майданчику під шатровим навісом з дерева і шкір тварин — священний символ общини...

Накладення наведеного опису на Монастирище дає дивовижний збіг у плануванні та у зовнішньому вигляді.

Ні, ми ні в якому разі не претендуємо на істину в останній інстанції. Такі місця треба вивчати систематично і глибоко. Віримо, настане час, коли Монастирище побачать не лише зацікавлені очі поодиноких ентузіастів, а й приверне увагу істориків-професіоналів для серйозної наукової роботи.

Кіровоградська область.

Інформація про випуск акцій відкритого акціонерного товариства «Мелітопольське АТП - 12356», створеного в процесі приватизації

1. Характеристика емітента

Відкрите акціонерне товариство «Мелітопольське АТП -12356» (далі — ВАТ) створене відповідно до наказу регіонального відділення Фонду державного майна України по Запорізькій області від 19.06.97 № 811 шляхом перетворення Мелітопольського державного автотранспортного підприємства № 12356. Місцерозташування ВАТ: 332311, Запорізька обл., м. Мелітополь, Каховське шосе, 3. Тел.: 3-13-01.

Підприємство створено згідно з наказом міністра автомобільного траспорту УРСР від 15.02.88 № 94 на базі Мелітопольської автоколони № 2198. ВАТ зареєстровано 24.06.97. Код за ЄДРПОУ — 03116909. Предметом діяльності товариства є: автомобільне господарство; оптова, роздрібна торгівля; транспортно-експедиційні послуги; ремонт легкових автомобілів (без ремонту на замовлення населення); громадське харчування недержавних організацій, крім споживчої кооперації.

Спискова кількість працюючих — 305 чол. Голова правління — Кореняк Микола Іванович, освіта — вища, кваліфікація — інженер-механік, загальний стаж — 43 роки.

Основні види продукції (послуги):	на 01.07.97	01.01.98	01.07.98
Автомобільні перевезення (грн.)	430 500	1 601 502	424 347
Експедиторські операції (грн.)	11 387	90 284	1 468

Фінансові результати та характеристика обігових коштів:

	01.07.97	01.01.98	01.07.98
а) Обсяг реалізації, грн.	441 900	1 691 800	425 800
б) Балансовий прибуток, грн.	286 600	647 500	—
в) Балансовий збиток, грн.	—	—	197 600
г) Дебіторська заборгованість, грн.	392 900	547 700	441 900
д) Кредиторська заборгованість, грн.	344 000	456 300	510 600
є) Валюта балансу, гривень	4 384 600	4 416 300	4 229 000

2. Дані про емісію акцій

Загальна сума емісії становить 856 800 (вісімсот п'ятдесят шість тисяч вісімсот) гривень. Випускаються прості іменні акції номінальною вартістю 25 копійок у кількості 3 427 200 шт. однією серією з порядковими номерами від 0 000 001 до 3 427 200. Фінансові ресурси, вилучені від емісії, будуть спрямовані на приватизацію майна підприємства.

Порядок розміщення акцій, згідно з планом приватизації: 1) Пільговий продаж працівникам підприємства: за приватизаційні майнові сертифікати (далі ПМС) 544 000 акцій на суму 136 000 грн.. що становить 15,9 % статутного фонду, за грошові кошти (далі — ГК) 272 000 акцій на суму 68 000, що становить 7,9 % статутного фонду; 2) Пільговий продаж громадянам України, згідно з ст. 25 Закону України «Про приватизацію державного майна» за ПМС-608 000 акцій на 152 000 грн., що становить 17,7 % статутного фонду, за ГК-304 000 акцій на суму 76 000 грн., що становить 8,9 % статутного фонду; 3) Керівництву підприємства за ГК-171 360 акцій на 42 840 грн., що становить 5,0 % статутного фонду; 4) Керівництву підприємства за компенсаційні сертифікати — 171 360 акцій на суму 42 840 грн., що становить 5,0 % статутного фонду; 5) Продаж акцій на сертифікатному аукціоні за ПМС-496 000 акцій на суму 124 000 грн., що становить 14,5 % статутного фонду; 6) Залишається у державній власності — 860 480 акцій на суму 215 120 гривень, що становить 25,1 % статутного фонду.

Дата початку та припинення пільгового продажу акцій: початок продажу — 01.08.98, закінчення — 01.10.98. Дата початку та припинення відкритого продажу акцій: початок — 01.09.98, закінчення — 01.12.98.

Дивіденди будуть виплачуватися акціонерам пропорційно до загальної вартості належних їм акцій. Сплата дивідендів здійснюється щорічно до 1 квітня року, що слідує за звітним, шляхом перерахування на рахунок акціонерів або іншим чином за рішенням вищого органу товариства. Нарахування та сплата дивідендів на частку акцій, що є у державній власності, проводиться відповідно до чинного законодавства України, діючого на дату їх нарахування. Адреса місця виплати дивідендів: 332311, Запорізька обл., м. Мелітополь, Каховське шосе, 3. Телефон: 3-13-01.

Раніше ВАТ цінні папери не випускало. Послугами торговців цінними паперами ВАТ не користується.

Чинники ризику, пов'язані з діяльністю емітента: неплатоспроможність замовників автотранспорту, скорочення обсягів вантажоперевезень. Попередження ризиків — підвищення якості та зниження собівартості послуг.

Рада з вивчення продуктивних сил України Національної Академії наук України

Оголошує прийом

до аспірантури з відривом і без відриву від виробництва із спеціальності:

Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка.

Економіка природокористування і охорони навколишнього середовища.

Економіка промисловості.

Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика.

Прийом заяв до аспірантури до 15 вересня 1998 р.

Звертатися за адресою: 252032, м. Київ-32, бульвар Т. Шевченка, 60, відділ кадрів, телефон 216-90-40.

До уваги акціонерів ВАТ «Прометей»

Правління ВАТ «Прометей» повідомляє, що чергові загальні збори акціонерів відбудуться 2 жовтня 1998 р. за адресою: м. Бориспіль, вул. Шевченка, 100, конференційний зал.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності за 1997 р.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Вибори ради акціонерів.
4. Вибори ревізійної комісії.
5. Внесення змін до статуту.
6. Різне.

Реєстрація учасників і уповноважених осіб проводиться з 11-ї години.

Початок зборів о 13-й годині.

Учасники зборів повинні мати паспорт, свідоцтва про народження дітей, доручення (нотаріально засвідчене) від акціонерів, які не зможуть бути присутні на зборах.

Довідки за телефоном: (295) 7-15-75.

Правління ВАТ.

До уваги акціонерів АКБ «ТК Кредит»!

Повідомляємо, що загальні збори відбудуться 5 жовтня 1998 року о 10.00 у приміщенні АКБ «ТК Кредит» за адресою: м. Київ, вул. Дмитрівська, 18/24.

Порядок денний:

1. Затвердження результатів відкритої підписки на прості іменні акції банку п'ятого випуску.
2. Про внесення змін до установчих документів.
3. Різне.

Довідки за телефонами: (044) 246-85-81, 246-85-82.

Арбітражний суд Донецької області порушив справу № 20/4Б про визнання банкрутом АТЗТ «Дари природи».

Юридична адреса: 343750, Донецька область, м. Сніжне, шахта 15 «біс», р/р 26005301570008 у ПІБ м. Сніжне.

З майновими вимогами до боржника звертатися до арбітражного суду Донецької області.

Відкрите акціонерне товариство «Хлібокомбінат N 2» повідомляє, що 29 вересня 1998 р. о 10-й годині відбудуться перші загальні збори акціонерів товариства у приміщенні ВАТ «Хлібокомбінат N 2», м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 36.

Реєстрація акціонерів (їх представників) з 8.00 до 9.30 за місцем проведення зборів. При собі мати паспорт та сертифікат акцій.

1. Звіти про результати фінансово-господарської діяльності правління, спостережної ради та ревізійної комісії ВАТ.
2. Затвердження статуту ВАТ у новій редакції.
3. Затвердження внутрішніх положень ВАТ.
4. Обрання виконавчих і контролюючих органів ВАТ.
5. Затвердження нормативів розподілу прибутку на 1998 рік.

З пакетом документів для проведення зборів кожний акціонер може ознайомитися та подати свої пропозиції у письмовій формі за 40 днів до дати проведення зборів за адресою: 330063, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 36.

Довідки за тел.: 64-13-26. **Правління ВАТ «Хлібокомбінат № 2».**

ВАТ «Волиньголовпостач» повідомляє, що позачергові загальні збори акціонерів відбудуться 30 вересня 1998 року за адресою: 263020, Україна, Волинська область, м. Луцьк, вул. С. Лазо, 7.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Прийняття нової редакції статуту ВАТ «Волиньголовпостач».
2. Внесення змін в положення про раду акціонерів та ревізійну комісію товариства.
3. Перевибори президента ради акціонерів товариства.
4. Про порядок виплати дивідендів акціонерам ВАТ «Волиньголовпостач».

Початок зборів о 14.00. Реєстрація акціонерів з 9.00.

Телефон для довідок 4-72-02, факс 4-84-38.

Арбитражный суд Автономной Республики Крым по заявлению ГНИ в Симферопольском районе возбудил дело № 3295-1 от 23.06.98 г., о признании банкротом производственно-торгового центра «Ягос» (334131, Автономная Республика Крым, Симферопольский район, с. Доброе, ул. Центральная, 49), р/с 26000301321705 в КРУ «Проминвестбанк», МФО 324430, ОКПО 24027618.

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями в течение месяца со дня опубликования объявления по адресу: 333000, Автономная Республика Крым, ул. К. Маркса, 18, Абитражный суд АР Крыма.

ЗАТ «Страхова компанія «Класичне страхування» повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 28 вересня 1998 р. о 12.00 за адресою: м. Київ, вул. Горького, 14.

Початок реєстрації: 11.30.

Порядок денний:

1. Зміни статутного фонду.
2. Внесення змін до установчих документів.
3. Вибори складу спостережної ради.

Акціонерам мати при собі паспорт, а уповноваженим представникам — оформлені належно доручення.

1. Арбітражний суд Рівненської області (266023, м. Рівне, вул. Відінська, 10) порушив справу № 8/259-Б/98 про банкрутство МПП «Синтез» (266000, Рівненська область, м. Рівне, вул. Дослідна станція, 15/1, р/р 26003200237001 в Сарненському від. АПБ «Україна», МФО 333056, код ЗКПО 21093075.

2. Арбітражний суд Херсонської області (325000 м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу № 6/165-Б про банкрутство ПФ «ФСД» (325000 м. Херсон, проспект Текстильників, 7/21), р/р 644317 в ХФ АКБ «ЮНЕКС» м. Херсона, МФО 352769, ЗКПО 21292573.

3. Арбітражний суд Дніпропетровсксї області (320004, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбышева, 1-а) порушив справу №-615-99 про банкрутство ПП «АВІК» (324010, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Балакіна, 22-а), р/р 468731 у від. «Горняк» АКБ «Укрсоцбанку» м. Кривого Рогу, МФО 305705, ЗКПО 20038198.

Загальні збори акціонерів спільного закритого акціонерного товариства «Авіакомпанія» «Міжнародні авіалінії України» (МАУ) відбудуться 20 серпня 1998 року о 10 годині ранку за місцевим часом в приміщені «GPA HOUSE», Шеннон, Ірландія.

Порядок денний:

1. Формальне затвердження продажу частини акцій МАУ, що належать «GPA GROUP plc», компанії «UIA BETEILIGUNGSGESELLSCHAFT mbH»
2. Затвердження всіх необхідних змін в уставі та «Догові про заснування» спільного закритого акціонерного товариства «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України».

Зміни до інформації про п'ятий випуск акцій акціонерного комерційного банку «ТК Кредит»

У розділі «Дані про емісію цінних паперів» абзац третій викласти в наступній редакції: «Термін передплати на акції п'ятого випуску встановлюється з 30 березня 1998 року по 30 вересня 1998 року включно за адресою: м. Київ, вул. Дмитрівська, 18/24».

ТОВ «Техцентр» (код ОКПО 19482183) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення за тел.

(044) 552-11-88.

Арбітражний суд Вінницької області (287100, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 185/5 про банкрутство вінницької фірми «Шистар» (м. Вінниця, вул. Келецька, 86/57), розрахунковий рахунок 0003468830 в облдирекції Укрсоцбанку, МФО 302010, № 72.

Претензії кредиторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Фото з конверта

— Хлопці, я оженився!

Фото Валерія ІНЮТІНА.

Чернігів.

Кровососи на дизельному паливі

Чула, що на Литву напали зграї якихось крилатих вампірів. Є навіть смертельні випадки. Розкажіть, будь ласка, про це явище.

Яна Михалевська.

Вінниця.

Крилаті вампіри — це міріади дрібної мошки, які хмарами спустилися на прибалтійські поселення. Місцевим селянам доводиться працювати на полі з сіткою на голові. Проте найефективніший засіб боротьби з кровососами, крім різноманітних аерозолів, з'ясувалося, ... дизельне паливо. Саме воно успішно відлякує мошку. На щастя, смертельних випадків серед населення немає, але від укусів загинула корова.

А я роблю так

Зимовий букет

Улітку кожна квітка по-своєму красива, дивишся — не намилуєшся. Але ж букет можна й на зиму скласти. Не пробували? Я роблю так. Вибираю квіти, які при засушуванні не втрачають форми і кольору, підвішую головками донизу в сухому провітрюваному приміщенні. Потемнілі листочки зрізую, а пригнуті голівки не викидаю, при складанні букета закріплюю дротиком. На дно великої вази кладу пористу губку, річкові камінці або ялинові шишки і закріплюю стебла засушених рослин. Букет готовий. Тільки не робіть великих букетів —кожна квітка має бути на видноті.

Надія РАЧНИКОВА.

Знам'янка Кіровоградської області.

Усміхніться!

Призналася...

— Чого це Петро вчора так кричав на дружину?

— Вона не хотіла казати йому, на що потратила гроші.

— А чого сьогодні він кричить ще дужче?

— Бо сьогодні вже сказала...

Гроші не потрібні

— Іване Степановичу, я прошу руки вашої доньки.

— А в тебе, Гнате, є гроші?

— Навіщо? Я ж хочу одружитися з нею, а не купити її...

Надіслав **Михайло БУЗИКЕВИЧ.**

Львів.

Народний календар

У серпні спина мліє, а зерно спіє

***15 СЕРПНЯ* — Стефана.** Починали косити отаву.

***16 СЕРПНЯ* — Антона.** За цим днем прогнозували погоду в жовтні.

***19 СЕРПНЯ* — Великий Спас, Преображення Господнє.** Його ще називали святом врожаю, на посвяту до церкви несли овочі, фрукти, гриби.

***21 СЕРПНЯ* — Ємиляна.** За цим днем завбачували січень.

Прикмети серпня:

- Рибалки знають: якщо вітер дме на суходіл, а ввечері навпаки — із суші на воду, здіймаючи бриз, чекай доброї погоди.
- Якщо на чистому небі не видно малих зірок — бути бурі.
- Два вечори поспіль немає місяця, а зорі світять — на дощ.
- За добу до дощу на каштановому листі з'являються «сльози» — липкі покраплини соку.
- Багато мурашок — готуй на гриби козубок.

Це цікаво

В'юни — живі барометри

В'юни, ці невеличкі загадкові рибки, здатні повідомляти риболовам-любителям про зміну погоди і в першу чергу — про зміну атмосферного тиску. Їх тримають в акваріумах, спостерігаючи за поведінкою. Напередодні грози чи негоди — влітку, як і перед снігопадом, бурею — взимку, в'юни спливають на поверхню води іноді до 10—15 разів на хвилину. Зате перед ясною погодою, як і протягом усіх погожих днів, поводяться спокійно. Спостерігаючи за їх поведінкою, риболови вирішують, як їм поступати: відправлятися на риболовлю чи перечекати негоду, бо в непогожі дні і коли падає атмосферний тиск, риба помітно гірше клює і навпаки.

Клопотів з акваріумними в'юнами небагато, вони живуть довго і не вимагають особливого підгодовування. Їм досить водяних рослин і на дно — небагато болотного мулу. В таких умовах ці невибагливі рибки почуваються чудово.

Володимир ДЗЮБА.

Київ.

Астрологічний прогноз на 17 — 23 серпня

ОВЕН. Можливий неочікуваний поворот у сердечних справах. У четвер, п'ятницю розраховуєте на одне оточення, а виявиться — набагато гірше. Намагатиметеся охопити велике коло справ, але фактично вирішите дуже мало.

ТЕЛЕЦЬ. Розпочнете вдома пусті й нескінченні справи. Краще не запрошувати гостей, не продавати або купувати квартиру. Не варто робити цінні покупки для дому — вибір буде невдалим. Необхідно викинути непотрібні і розбиті речі, щоб не було «витікання енергії» і грошей.

БЛИЗНЯТА. Щоденні контакти часто завершуватимуться конфліктом. Тому не укладайте угоди. Неуважні в транспорті і в магазині — вас легко пограбувати (особливо в четвер і п'ятницю). Отримаєте компенсацію і добрий шанс у середу, а в понеділок і суботу доб'єтеся стабільності.

РАК. Не поспішайте з покупками. Напередодні вихідних днів можете опинитися зовсім без грошей. Невпевнені в необхідності справи, тому схильні взагалі відмовитися від неї. Через емоційні переживання втрачаєте речі і потрібних людей.

ЛЕВ. Наприкінці тижня будете незадоволені собою, оскільки переживете неприємну особисту історію і опинитеся в двозначному становищі. У середу знайдете спонсора. А в четвер, п'ятницю розкриється обман і ви втратите партнера.

ДІВА. Опинитеся в зоні дрібних і неприємних інтриг. Спливуть приховані обман, шахрайство. Краще не потрапляти до нового колективу, в незнайомі місця, не емігрувати — ви там не приживетеся. Будете мати проблеми через гроші.

ТЕРЕЗИ. Розстанетеся з якоюсь мрією і любовними очікуваннями. Страждатимете через кохану людину. В четвер і п'ятницю краще не розписуватися. Якщо дуже налаштовані на шлюб, вибирайте вівторок чи середу.

СКОРПІОН. Відчуватимете різноманітні незручності, займаючись не своєю роботою, а також через домашні неприємності. Ставите перед собою дуже невизначене завдання. Вам важко домовитися з начальством, особливо протилежної статі. Приймайте пропозицію у вівторок і середу, а в четвер і п'ятницю відмовтеся.

СТРІЛЕЦЬ. Зіштовхнетеся з непередбаченими труднощами, плутаниною в ділових розмовах і поїздках, під час оформлення паперів. Не їдьте в дорогу на автомобілі. Можете поспішити і зробити помилковий крок. Ризикуєте втягти себе в судові розгляди. Такі справи не принесуть успіху, якщо вони розпочнуться в четвер і п'ятницю.

КОЗЕРІГ. За цей тиждень у вашому серці збереться непотріб, що складається з пустих переживань, підозр, заплутаних думок. Четвер і п'ятниця — дні ошуканъ і грошових втрат. Не нехтуйте порадами щодо харчування і способу життя.

ВОДОЛІЙ. Будете в такому стані, що не захочете ні з ким спілкуватися. До того ж партнер занадто перевантажує вас хвилюваннями. У четвер і п'ятницю можете постраждати від чиїхось ревнощів. Вівторок і середа — найпродуктивніші дні.

РИБИ. Ви незадоволені побутом, погодою, колегами, підлеглими, порушуватимете режим роботи. Можливо, погано почуватиметеся. Будете всіляко уникати рутинних занять. Через силу візьметеся за роботу за сумісництвом. Невдалими будуть службові поїздки, що розпочнуться в четвер і п'ятницю.

КРОСВОРД «Відгадай-но!»

По горизонталі: 5. Веселить-усміхається, з добрим деревом родичається. 7. Вона таки приходить до воза. 8. Сидять на лініях, як ластівки на дротах, але без людини мовчать. 11. Червона — рідко, чорна — ще рідше, а кабачкова — навалом. 12. Радянські три карбованці. 13. Моська гавкає-розривається, а він іде собі, не лякається. 14. Бігти — секунди, тренуватися — роками. 17. За неї гетьмани б'ються. 20. Найкращий друг людини. 21. Засіб для обблілювання чорного. 22. Те, чим гроші гребуть. 24. Щука у ставку на те, щоб він не дрімав. 29. Той, хто киває на Петра. 31. Пушкінський «герой» — убивця Земфіри. 32. «Рибальська» ситуація в доміно. 33. Бог у ведичній релігії — родич нашого вогню. 34. Персонаж чапаєвської серії анекдотів. 35. Учасник криловського квартету.

По вертикалі: 1. Скарб у бездонній кишені задунайського січовика Карася. 2. Маленький ішак. 3. Коли їх семеро, то у них дитина безпупа. 4. Сама до неба, а народила мишку. 6. Один з веселої трійки мушкетерів. 9. Став би літуном, якби послухався батька. 10. Поки сонце сходить, вона очі виїдає. 15. Те, що курці на думці. 16. Чим більше по ньому їздять, тим більше він блищить. 18. Забава, розвага. 19. Три чверті: раз, два три. 23. Напій, що любить тараню. 25. Капець, кришка. 26. Посій її — пожнеш масовий страх. 27. Кашове дерево. 28. Настанова в кінці байки. 30. За дурною головою їм нема покою. 32. Та, що руку миє.

Відповіді до кросворда, надрукованого 1 серпня

По горизонталі: 1. Парламент. 5. Весельчак. 10. Пузач. 13. Мамай. 14. Степура. 15. Світовид. 16. Іпполита. 18. Лоретті. 19. Авгій. 20. Окунь. 23. Морозенко. 24. Багульник.

По вертикалі: 1. Чапек. 2. Калліопа. 3. Анчар. 6. Суровцова. 7. Капітолій. 8. Василенко. 9. Самоткань. 17. «Березіль». 21. Рогач. 22. Окрик.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

В. о. головного редактора А. ГОРЛОВ.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс—224-72-54; ВІДДІЛ РЕКЛАМИ — 441-89-34, 441-89-44; телефакс—449-85-62.

E-mail: sekret@golos.relc.com

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописи не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 198704.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311156.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0